

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 95/03

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 7. júla 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažností S., a. s., R., S., a. s., H., a N., a. s., N., zastúpených advokátom JUDr. Ľ. F., B., namietajúcich porušenie práv zaručených v čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a v čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 688/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 713/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 746/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0005/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0007/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0008/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0009/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0011/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0012/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0013/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0015/2002/03 z 28. novembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 747/2002 Z. z. z 12. decembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví

č. 0020/2002/03 z 13. decembra 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví
č. 0088/2002/03 z 18. decembra 2002 a rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví
č. 0099/2002/03 z 18. decembra 2002 takto

r o z h o d o l :

1. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví rozhodnutiami č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002, č. 688/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 713/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 746/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 0005/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0007/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0008/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0009/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0011/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0012/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0013/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0015/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 747/2002 Z. z. z 12. decembra 2002, č. 0020/2002/03 z 13. decembra 2002, č. 0088/2002/03 z 18. decembra 2002 a č. 0099/2002/03 z 18. decembra 2002 p o r u š i l právo S., a. s., S., a. s., a N., a. s., podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002, č. 688/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 713/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 746/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 0005/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0007/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0008/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0009/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0011/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0012/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0013/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0015/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 747/2002 Z. z. z 12. decembra 2002, č. 0020/2002/03 z 13. decembra 2002, č. 0088/2002/03 z 18. decembra 2002 a č. 0099/2002/03 z 18. decembra 2002 z r u š u j e .

3. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania S., a. s., S., a. s., a N., a. s., v sume 146 475 Sk (slovom

stoštyridsaťšesťtisícštyristosedemdesiatpäť slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Ľ. F., B., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnostiam S., a. s., S., a. s., a N., a. s., vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uzneseniami sp. zn. I. ÚS 95/03, sp. zn. I. ÚS 96/03 a sp. zn. I. ÚS 97/03 – všetky zo 7. mája 2003 – Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosti S, a. s., R., S., a. s., H., a N., a. s., N. (ďalej len „sťažovateľky“), z 26. januára 2003 a z 27. januára 2003 (doplnené podaniami zo 6. februára 2003 a zo 17. februára 2005) pre namietané porušenie ich práv zaručených v čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a v čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002, č. 688/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 713/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 746/2002 Z. z. z 26. novembra 2002, č. 0005/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0007/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0008/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0009/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0011/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0012/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0013/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 0015/2002/03 z 28. novembra 2002, č. 747/2002 Z. z. z 12. decembra 2002, č. 0020/2002/03 z 13. decembra 2002, č. 0088/2002/03 z 18. decembra 2002 a č. 0099/2002/03 z 18. decembra 2002.

Uznesením sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 6. júla 2005 boli veci sťažovateľiek vedené na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 95/03, sp. zn. I. ÚS 96/03 a sp. zn. I. ÚS 97/03 spojené na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 95/03.

Predmetom konania vo veci samej je posúdenie, či skutočnosť, že úrad vydal namietané rozhodnutia síce v súlade s ustanovením § 12 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z. z.

o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o regulácii“), avšak pred prijatím všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorého vydanie predpokladá ustanovenie § 12 ods. 4 citovaného zákona a ktorý mal upraviť podrobnosti o postupe pri regulácii cien, je v súlade s právami zaručenými v čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a v čl. 47 ústavy. Vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ústavy ide aj o posúdenie toho, či neumožnením preskúmania namietaných rozhodnutí súdom, ako aj tým, že na konanie, v ktorom boli namietané rozhodnutia vydané, sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, došlo k porušeniu označeného základného práva. A napokon zo strany ústavného súdu ide aj o posúdenie, či neuverejniením časti namietaných rozhodnutí v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka zákonov“) došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 26 ústavy.

Sťažovateľky uviedli, že úrad, rozhodnutia ktorého namietajú, bol zriadený zákonom o regulácii z dôvodu, že vzhľadom na to, že na trhu pôsobia niektorí monopolní výrobcovia, a teda konkurencia v tej-ktorej podnikateľskej oblasti neexistuje, bolo potrebné nahradiť absenciu konkurencie práve prostredníctvom regulačných úradov. Postavenie, pôsobnosť, predmet, ako aj podmienky štátnej regulácie v sieťových odvetviach ustanovil zákon o regulácii. Zákon o regulácii (vtedy platný) vo svojom ustanovení § 12 ods. 3 upravuje, že rozsah regulácie cien ustanovuje úrad rozhodnutím o regulácii cien. Rozhodnutie o regulácii cien sa uverejňuje v zbierke zákonov. V ustanovení § 12 ods. 4 citovaného zákona je ustanovené, že podrobnosti o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad.

Sťažovateľky uviedli, že z ustanovenia § 12 (vtedy platného) citovaného zákona, ako aj z dôvodovej správy vyplýva, že pri určovaní cien, taríf a tarifných podmienok v sieťových odvetviach má úrad prihliadať jednak na ekonomické potreby účastníkov vlastnej regulácie a jednak samozrejme aj na záujmy spotrebiteľa. Sťažovateľky boli teda toho názoru, že pri vydávaní rozhodnutí o regulácii cien bude úrad vychádzať z kritérií, podmienok a podrobností, ktoré budú upravené vo všeobecne záväznom právnom predpise, ktorý vydá úrad. V tejto súvislosti sťažovateľky uviedli, že zákonodarca v príslušných

ustanoveniach zákona o regulácii nedelegoval na úrad právomoc vydávať rozhodnutia o regulácii cien bezprostredne podľa vlastného uváženia, ale uložil mu povinnosť vydať všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by upravil podmienky a podrobnosti týkajúce sa regulácie cien. Až na základe tohto všeobecne záväzného právneho predpisu, ako aj v súlade s ním bol úrad oprávnený vydávať jednotlivé rozhodnutia o regulácii cien. Keďže sťažovateľky sú podnikateľmi, ktorých výkon podnikateľskej činnosti závisí od odberu elektrickej energie a plynu vo veľkom rozsahu, práve cena plynu a elektrickej energie je základom pri stanovovaní ich podnikateľských zámerov, pri rozhodovaní o investíciách a v neposlednom rade ovplyvňuje podnikanie ako také.

Sťažovateľky sa domnievajú, že vydaním namietaných rozhodnutí došlo zo strany úradu k porušeniu čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, pretože dané rozhodnutia, ktoré neboli preskúmateľné súdom a na ktoré sa nevzťahovali predpisy o správnom konaní, boli vydané pred vydaním všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý by podrobne upravil podmienky a postup pri regulácii cien. Práve nevydaním všeobecne záväzného právneho predpisu nebol úrad pri regulácii cien nijako limitovaný a pri vydávaní jednotlivých rozhodnutí podľa § 12 ods. 3 zákona o regulácii konal teda v rozpore so zákonom, presahujúc svoje kompetencie, pretože namietanými rozhodnutiami ukladal povinnosti v rozpore so zákonom, a nie na základe zákona, ako to predpokladá čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

Podľa názoru sťažovateľiek úrad vydaním namietaných rozhodnutí porušil aj čl. 35 ods. 1 ústavy, pretože podľa ustanovenia § 2 písm. b) zákona o regulácii sa štátnou reguláciou v sieťových odvetviach okrem iného rozumie aj ochrana spotrebiteľa, pričom pri tejto regulácii musí úrad brať rovnaký zreteľ na postavenie regulovaných subjektov a musí zároveň zohľadňovať ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk z vykonávania regulovanej činnosti. Podľa názoru sťažovateľiek mal úrad garantovať spotrebiteľom základné právo podnikat', a to vydávaním rozhodnutí, ktoré sú v súlade so zákonom. Keďže elementárnou súčasťou podnikania je aj zisk, ktorý je priamo závislý od ceny plynu a elektrickej energie, ktorých maximálne ceny a tarify boli dané na základe rozhodnutí vydaných bez predchádzajúceho vydania všeobecne záväzného právneho

predpisu, podľa názoru sťažovateľiek úrad tým nerešpektoval ich základné právo podnikat' a ani neposkytol rovné postavenie subjektov pri štátnej regulácii, čím zároveň porušil aj princíp rovnosti vyjadrený v čl. 47 ústavy.

Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľky vidia v tom, že nevydaním všeobecne záväzného právneho predpisu úrad znemožnil oprávneným subjektom podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov na ústavnom súde. Sťažovateľky sa domnievajú, že tým, že namietané rozhodnutia úradu nebolo možné preskúmať súdom, ako aj v dôsledku skutočnosti, že sa na ne nevzťahovali predpisy o správnom konaní, došlo aj k porušeniu čl. 46 ods. 2 ústavy, pretože podľa názoru sťažovateľiek sa dané rozhodnutia týkali ich základných práv a slobôd, pričom tie nemožno vylúčiť z možnosti ich preskúmania súdom.

Napokon sťažovateľky namietali aj porušenie čl. 26 ústavy z dôvodu, že časť namietaných rozhodnutí úrad nepublikoval v zbierke zákonov, tak ako mu to ukladal § 12 ods. 3 zákona o regulácii, čím porušil základné právo sťažovateľiek na informácie.

Sťažovateľky žiadali, aby ústavný súd deklaroval porušenie ich základných práv podľa čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a čl. 47 ústavy označenými rozhodnutiami úradu. Zároveň žiadali, aby ústavný súd namietané rozhodnutia zrušil.

K sťažnosti sa na základe výzvy ústavného súdu z 22. mája 2003 vyjadril úrad podaním zo 16. júna 2003. Uviedol, že bol zriadený zákonom o regulácii za účelom potreby zmeny štátnej regulácie v sieťových odvetviach, pretože dovedajšia regulácia vykonávaná Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) spôsobovala deformáciu regulovaných cien. Cieľom zriadenia úradu boli okrem iného vytváranie a podpora prostredia blízkeho konkurenčnému prostrediu, ochrana spotrebiteľov, zabezpečovanie spoľahlivej, hospodárnej, ako aj kvalitnej dodávky energií a podobne.

S prihliadnutím na ustanovenie § 12 (v platnom znení) zákona o regulácii úrad uviedol, že podľa odseku 3 citovaného ustanovenia rozhodnutia o regulácii cien, ktoré

vydáva, uverejňuje v zbierke zákonov a ďalšie právoplatné rozhodnutia v zmysle § 14 ods. 4 zákona o regulácii zverejňuje vo svojom publikačnom prostriedku, ktorým je domáca stránka úradu na internete. Dôvodom, prečo úrad nemá vlastný papierový informačný prostriedok, v ktorom by mohli byť publikované ním vydané rozhodnutia, je nedostatok finančných prostriedkov. Úrad sa však domnieva, že tým nebolo dotknuté základné právo sťažovateľiek týkajúce sa slobodného prístupu k informáciám, pretože verejnosť je informovaná o tom, že rozhodnutia vydané úradom sú uverejňované na internetovej stránke, o čom svedčí aj priemerný počet 750 vstupov denne na túto stránku.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že úrad mal v zmysle ustanovenia § 12 ods. 4 zákona o regulácii vydať všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by podrobne upravil postup a podmienky pri regulácii v sieťových odvetviach, úrad uviedol, že pripravil návrh vyhlášky, ktorá túto problematiku riešila. Návrh vyhlášky prešiel pripomienkovým konaním, ktoré prebiehalo v čase od 19. septembra 2002 do 4. októbra 2002, ale bola k nemu vznesená zásadná pripomienka týkajúca sa toho, že postup úradu pri regulácii v sieťových odvetviach musí byť upravený v zákone a len podrobnosti môžu byť upravené vo vykonávacom predpise. Z uvedeného dôvodu sa úrad domnieval, že je potrebné novelizovať zákon o regulácii.

Úrad ďalej uviedol, že bol zriadený k 1. augustu 2001 a od tohto momentu mal právo, ale zároveň aj povinnosť pôsobiť v rámci zákona, a teda nič mu nebránilo, aby pripravoval tie akty, ktoré mal právo a povinnosť vydávať s účinnosťou od 1. januára 2003. Keďže pôsobnosť ministerstva financií v cenovej regulácii sieťových odvetví končila 31. decembra 2002, úrad pripravoval rozhodnutia o spôsobe regulácie cien už pred 1. januárom 2003, aj keď si bol vedomý, že jeho kompetencie v danej oblasti nadobúdajú účinnosť až 1. januára 2003. Úrad ďalej argumentoval tým, že ustanovenie § 18 ods. 2 zákona o regulácii okrem iného ustanovilo, že *„konania začaté pred 1. januárom 2003 vo veciach, v ktorých úrad začne vykonávať pôsobnosť od 1. januára 2003, dokončí úrad podľa predpisov platných v čase, keď sa konanie začalo“*. Podľa vyjadrenia úradu však žiadne konania vo veci vydávania *„cenových rozhodnutí“* na rok 2003 ministerstvo financií nezačalo a vo veci nekonalo. Na základe toho sa úrad domnieval, že za účelom

zabezpečenia normálneho fungovania hospodárstva štátu musel vydať namietané rozhodnutia ešte pred 1. januárom 2003.

K namietanému porušeniu čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy úrad uviedol, že podľa jeho názoru ustanovenie § 12 ods. 4 zákona o regulácii neznamená predpoklad platnosti alebo účinnosti zákonného zmocnenia úradu pre vydávanie „*cenových rozhodnutí*“. Skutočnosť, že úrad nevydal vyhlášku pred tým, než vydal namietané rozhodnutia, neznamená podľa názoru úradu porušenie označeného článku ústavy. Podľa jeho vyjadrenia mu zákon o regulácii neprikazoval vydať vyhlášku do určitého termínu a ani z tohto zákona a dokonca ani z ústavy nevyplýva za prípadné nesplnenie tejto povinnosti žiadne jeho sankcionovanie. Úrad zároveň dodal, že „*existencia alebo neexistencia všeobecne záväzného právneho predpisu podľa § 12 ods. 4 ZRSO nemá vplyv na spôsob výpočtu ceny pre regulovaný subjekt, pretože rozsah regulácie cien sa určuje podľa § 12 ods. 3 ZRSO, a nie podľa § 12 ods. 4 ZRSO*“. Úrad je toho názoru, že spôsob výpočtu cien upravuje vo svojich rozhodnutiach uverejňovaných v zbierke zákonov, a nie na základe všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý prešiel pripomienkovým konaním.

Úrad zaujal svoje stanovisko aj k namietanému porušeniu práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, pričom v tejto súvislosti uviedol, že namietanými rozhodnutiami neporušil označené právo sťažovateľiek aj z dôvodu, že vo svojich rozhodnutiach nereguluje mieru ich zisku a ani nemá povinnosť im garantovať určitú výšku zisku. Úrad uviedol, že namietanými rozhodnutiami nebránil sťažovateľkám dosiahnuť účel podnikania. Zároveň vyjadril názor, že týmito rozhodnutiami ochraňuje spotrebiteľov pred zneužívaním dominantného postavenia zo strany regulovaných subjektov.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 47 ústavy úrad uviedol, že „*vydanie, resp. nevydanie všeobecne záväzného právneho predpisu podľa § 12 ods. 4 zákona absolútne nesúvisí a ani nemá vplyv na rovnosť postavenia subjektov pri zabezpečovaní štátnej regulácie*“.

Podľa názoru úradu vzhľadom na to, že ustanovenie § 14 ods. 5 zákona o regulácii ustanovuje, že na rozhodovanie o regulácii cien sa nevzťahuje predpis o správnom konaní a že toto rozhodnutie nie je ani preskúmateľné súdom, postupoval zákonne, v súlade s úmyslom, aký mal zákonodarca, a teda nemohol porušiť základné právo sťažovateľiek podľa čl. 46 ústavy. Úrad nesúhlasil ani s tvrdením, že nevydaním všeobecne záväzného právneho predpisu bola znemožnená alternatíva preskúmania jeho činnosti a rozhodovania, pretože podľa jeho názoru rozhodnutia o spôsobe určenia cien sú preskúmateľné ústavným súdom.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 26 ústavy úrad zaujal stanovisko, že sťažovateľky nemôžu oddeliť prvú vetu ustanovenia § 12 ods. 3 zákona o regulácii od druhej vety toho ustanovenia. Prvá veta hovorí, že rozsah regulácie cien ustanovuje úrad rozhodnutím o regulácii cien, a v nadväznosti na to treba chápať aj druhú vetu, ktorá hovorí, že rozhodnutia o regulácii cien sa uverejňujú v zbierke zákonov. Úrad sa domnieva, že nemohol porušiť označené základné právo sťažovateľiek, pretože vydané individuálne právne akty nemá povinnosť uverejňovať v zbierke zákonov, ale ich uverejňuje na svojej internetovej stránke.

Na záver úrad uviedol, že vydaním namietaných rozhodnutí nekonal nad rámec ústavy a ani spôsobom odporujúcim ústave, ale dôsledne rešpektoval všetky kritériá, ktoré podľa zákona o regulácii musí zohľadniť pri vydávaní rozhodnutí. Zároveň navrhol, aby ústavný súd sťažnosť v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú odmietol. Úrad týmto podaním oznámil aj skutočnosť, že nesúhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Na základe výzvy ústavného súdu z 19. júna 2003 sa k vyjadreniu úradu k sťažnosti vyjadrili sťažovateľky listom zo 14. júla 2003. V stanovisku k vyjadreniu úradu sťažovateľky zotrvali na skutočnostiach uvedených v sťažnosti, pričom zároveň dodali, že úrad bol povinný v zmysle zákona o regulácii vydať vyhlášku. Podľa názoru sťažovateľiek ustanovenie § 12 ods. 4 zákona o regulácii nie je koncipované ako oprávnenie, ale ako povinnosť. Podľa toho mal úrad na základe splnomocňujúceho ustanovenia

v zákone vydať všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by podrobne upravil postup a podmienky regulácie v sieťových odvetviach. Podľa názoru sťažovateľiek mal úrad vydať vykonávací predpis pred tým, ako začal regulovať ceny, pretože nemožno regulovať ceny skôr, pokiaľ nie sú známe podrobnosti regulácie cien. Napokon sťažovateľky dodali, že existencia vyhlášky má opodstatnenie, pretože bez nej nemožno regulovať ceny v súlade so zákonom. Sťažovateľky zároveň vyjadrili súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Na základe výzvy ústavného súdu zo 16. júla 2003 sa k zaujatému stanovisku sťažovateľiek vyjadril úrad listom z 19. septembra 2003, v ktorom uviedol, že trvá na svojich predchádzajúcich tvrdeniach obsiahnutých v podaní zo 16. júna 2003, a preto sťažnosť sťažovateľiek považuje za neopodstatnenú.

Listom z 3. februára 2005 reagoval úrad na list ústavného súdu z 24. januára 2005, ktorým ústavný súd žiadal oznámiť, či do platnosti alebo účinnosti namietaných rozhodnutí boli zo strany úradu vykonané nejaké zásahy. Na základe toho úrad oznámil, že niektoré z namietaných rozhodnutí boli zrušené výnosom úradu č. 1/2003 z 30. júla 2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pre regulácii cien v elektroenergetike a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku (ďalej len „výnos č. 1/2003“). Úrad oznámil, že ďalšie z namietaných rozhodnutí boli zrušené jednotlivými rozhodnutiami úradu vydanými 27. októbra 2003, účinnými do 31. decembra 2003 a jedno z rozhodnutí vydané úradom 18. decembra 2002 bolo účinné do 30. júna 2003.

Na základe výzvy ústavného súdu z 9. februára 2005 sa sťažovateľky prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrili k oznámeniu úradu, a to listom zo 17. februára 2005. Sťažovateľky uviedli, že 26. októbra 2004 prijala Národná rada Slovenskej republiky zákon č. 658/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela“). Podľa názoru sťažovateľiek táto novela, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2005, poukázala na opodstatnenosť ich sťažnosti, pretože odstraňuje stav, ktorý úradu umožnil konať svojvoľne a protiústavne,

a spresnila legislatívny rámec postupu úradu pri regulácii v sieťových odvetviach. Podľa vyjadrenia sťažovateľiek prijatie novely nemôže mať vplyv na ich nároky týkajúce sa vyslovenia porušenia označených základných práv namietanými rozhodnutiami úradu, a preto zotrvali na skutočnostiach uvedených v sťažnosti, ako aj v jej doplneniach.

Dňa 6. júla 2005 ústavný súd spojil sťažnosti sťažovateľiek na spoločné konanie, ktoré je na ústavnom súde ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 95/03. Keďže ide o podobné konanie ako vo veci sp. zn. III. ÚS 156/03, vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľiek k spojeniu vecí vedených pod sp. zn. III. ÚS 156/03 a k odlišnému stanovisku sudcu ústavného súdu Juraja Babjaka k uzneseniu zo 6. júla 2005 možno aplikovať aj v danom prípade. V liste zo 4. novembra 2005 právny zástupca sťažovateľiek uviedol, že s argumentáciou obsiahnutou v odlišnom stanovisku nemožno principiálne súhlasiť. V odlišnom stanovisku sú citované rozhodnutia ústavného súdu, ktorými ústavný súd konanie zastavil z dôvodu, že napadnuté rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) boli medzičasom zrušené v konaní o mimoriadnom dovolaní. Podľa názoru sťažovateľiek však citované rozhodnutia ústavného súdu nemožno aplikovať ako argument pre zastavenie konania, lebo v daných prípadoch išlo o iné právne dôvody svedčiace v prospech zastavenia konania. V spomínaných prípadoch najvyšší súd konštatoval nezákonnosť rozhodnutia, k zjednaniu nápravy došlo v konaní pred všeobecným súdom, a teda podľa vyjadrenia sťažovateľiek k odmietnutiu spravodlivosti nedošlo. V tejto súvislosti sťažovateľky argumentovali tým, že v ich veci nikto iný ako ústavný súd nemôže poskytnúť ochranu nimi označených základných práv, ktorých porušenie namietajú, a preto zotrvali na skutočnostiach uvedených v sťažnosti, ako aj v jej doplneniach.

Dňa 18. januára 2006 na verejnom ústnom pojednávaní právny zástupca sťažovateľiek predniesol svoj návrh v zmysle doterajších písomných podaní a zdôraznil, že preskúmané rozhodnutia *„sú vydané v rozpore s čl. 13 ústavy celkom jednoznačne a o tom nemôžu byť absolútne žiadne pochybnosti. Otázka je, či náš právny poriadok v súčasnom období pozná riešenie situácie, ktorá vlastne plynutím času znamená určitým spôsobom obsolentnosť prijatých rozhodnutí, a teda aké z toho plynú konzekvencie. Musím*

povedať, že porušovateľ neprednáša nič nové, pretože k tejto otázke sme sa my už vyjadrovali 6. 7. 2005 v našom vyjadrení, ktoré bolo písomne zaslané. Samozrejme v tejto súvislosti je možné položiť si viacero otázok. Boli tieto rozhodnutia zrušené platne? Je možné zrušiť rozhodnutia, ktoré boli nezákonne vydané a boli vydané ako individuálne právne akty a potom boli rušené všeobecne záväznými predpismi? Pretože keby sme išli po jednotlivých rozhodnutiach, tak naraz zistíme, že neskoršie vydané všeobecne záväzné predpisy tieto rozhodnutia akoby rušili. To je tá prvá otázka, ktorá je podľa mojej mienky veľmi zložitá na odpoveď aj pre teóriu a je to vzácna príležitosť aj pre senát sa s touto otázkou vysporiadať.

Druhá otázka je, či môžu byť zrušené takéto rozhodnutia výnosom (ktoré už boli jednoznačne charakterizované ako nie všeobecne záväzný predpis a neskorší všeobecne záväzný predpis ich ruší), je teda možné zasiahnuť všeobecne záväzným predpisom takej sily, ako je výnos, do rozhodnutí, ktoré boli takto vydané?

Ďalšia otázka je, či išlo v skutočnosti o autoremedúru? Zákon č. 276/2001 Z. z. nič také nepozná, nič výslovne neupravuje, že úrad to môže napraviť. Samozrejme, ak pripustíme to, že neskoršie rozhodnutie môže zrušiť predchádzajúce, tak potom by to malo byť rozhodnutie toho istého rangu, rozhodnutie tej istej právnej sily, čo sa v danom prípade vo väčšine tých rozhodnutí nestalo. Otázka je, ak tieto rozhodnutia sa stali obsolentnými neskoršie, nevyvolali porušenie v tom čase a netreba ho konštatovať? Myslím, že odpoveď na túto otázku je podstatná, pretože tie rozhodnutia viac ako rok jednoducho tu stabilizovali neprávny stav, ktorý mal priamu súvislosť na základné práva a slobody, ktoré mohli sťažovatelia v praktickom živote potom uplatňovať. A v tom je problém. Totižto, ak aj povieme, že napádané rozhodnutia sa nepoužívajú alebo sa stali obsolentnými, to neznamená, že boli zrušené platne, a to neznamená, že nemali dôsledok v čase, keď bola sťažnosť podaná, a že tie dôsledky sa neprejavovali aj následne. Totižto tá súvislosť medzi vydanými rozhodnutiami neskoršie a tými, ktoré boli vydané v rozpore so zákonom, a teda následne aj s príslušnými článkami ústavy, je zrejmá, pretože nové rozhodnutia boli prijímané nadväzne na stav, ktorý stabilizovali tie pôvodné rozhodnutia. Čiže, som tej mienky, že by sme sa mali v tomto prípade riadiť určitými zásadami, ktoré sú typické pre rozhodovanie pred ústavným súdom, a mám na mysli predovšetkým zásadu efektívnosti dohľadu nad zákonnosťou výkonu štátnej správy, ktorá v tomto prípade podľa

mojej mienky je namieste. V stanovisku sme uviedli, že aj keď platí tu podporne Občiansky súdny poriadok, predsa len ide o konanie, ktoré je špecifické, a musím to povedať, aj keď sa to možno práve v tejto chvíli nehodí, ale je to konanie, ktoré je svojím spôsobom aj priekopnícke, pretože sa dotýka otázok, ktoré jednoducho sú citlivé, nie sú detailne upravené.

Skúsenosti z ostatných krajín poukazujú na to, že existuje aj cesta, ktorá by mohla znamenať, že náš petit je v poriadku, a v tejto súvislosti citujem nález Ústavného súdu Českej republiky, ktorý mal podobný problém pri vysporiadavaní sa s podobnou otázkou. Teraz citujem, budem hovoriť po slovensky, aj keď citát sme uviedli v češtine: Keďže po procesnej stránke ani Občiansky súdny poriadok neumožňuje súdu vyhlásiť konkrétne rozhodnutie za nejaký paakt alebo nulitné rozhodnutie, jednoducho tá súdna prax sa ustálila na tom, že z dôvodov účelnosti a efektivity aj takéto rozhodnutia sa neskoršie rušia. Chcem ešte pripomenúť jednu podstatnú vec, ak sa teda dovolávate prekážky, ktorá je neodstrániteľná, že vo všetkých tých prípadoch, kde už ústavný súd judikoval podobne, existovala možnosť zjednania nápravy. Či už to bolo prostredníctvom sťažnosti pre porušenie zákona alebo to bolo prostredníctvom obnovy konania, alebo to bolo prostredníctvom dovolania, jednoducho vždy buď všeobecný súd, alebo iný orgán nadaný právomocou zjednať nápravu ju zjednať mohol. V tomto prípade žiadny taký orgán neexistuje, preto sme sa so všetkou úctou obrátili na ústavný súd s prosbou, aby jednoducho v týchto prípadoch poskytol ochranu. Domnievam sa, že keďže v tomto prípade nik iný nemôže poskytnúť ochranu a nemôže v takejto otázke rozhodnúť, je namieste, aby sa aj tá druhá časť nášho petitu aplikovala a nielen na to jedno rozhodnutie. Domnievam sa, že inak by sme mohli naozaj ten princíp alebo záujem na efektívnosti dohliadať nad zákonnosťou výkonu štátnej správy a štátnej moci všeobecne ignorovať a mohlo by dôjsť k tomu, že síce boli vydané rozhodnutia, ktoré sú v rozpore so zákonom, ktoré porušujú základné práva a slobody, ale plynutím času jednoducho akoby sme fakt ich dôsledkov nerešpektovali. Tak toľko snád' k tejto otázke, ktorá mi bola položená v súvislosti aj s reakciou na tú prvú časť vystúpenia. Nejde o nič nové. Myslím si, že je to problém, ktorý by snád' neskoršie mohla nejakým spôsobom vyriešiť aj sama legislatíva, najmä tým, že by ústavnému súdu jednoznačne ustanovila právo alebo povinnosť určitým spôsobom postupovať. V tejto chvíli

navrhujeme, aby sa takéto nezákonné rozhodnutia práve z dôvodu efektivity a účelnosti zrušili.

Výklad § 12 ods. 4 nie je jednoznačný. No myslím si, že výklad § 12 ods. 4 jednoznačný je. Ja už som v úvode citoval stanovisko pléna ústavného súdu ešte z roku 2003, ktoré celkom jednoznačne predznačuje, aký je názor na túto otázku, a chcem ešte podprieť tieto svoje argumenty, a to konkrétne citovaním § 12 zákona o regulácii v sieťových odvetviach, ktorý znel: Podrobnosti postupu pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku podľa odseku 2 ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad. Po takomto príkaze zákonodarcu nemôže existovať žiadna pochybnosť. Ten postup bol zrozumiteľný a jasný a nemohla obstať ani argumentácia už skôr vyjadrená v predchádzajúcich stanoviskách úradu, ktorá predznačovala, že keďže toto ustanovenie nadobudlo účinnosť až 1. 1. 2003, rozhodnutia boli vydané v roku 2002, že by mohlo dôjsť k nejakému omeškaniu a snád' k problémom v ekonomickej oblasti. Toto nemôže obstať i s ohľadom na predchádzajúcu činnosť predchádzajúcej vlády, ktorá niekoľkokrát upravila ceny elektrickej energie či ceny plynu, čo sme teda aj s konkrétnymi dátami doložili do spisu. Čiže takáto argumentácia neobstojí. Navyiac úrad konal retroaktívne, jednoducho vydával rozhodnutia ešte v januári, koncom januára (opäť sú všetky uvedené v spisovom materiáli), ktoré nadobudli účinnosť 1. 1., teda sám úrad sa správal podľa ustanovenia § 12. Len pripomínam, že podľa § 12 celkom jednoznačne je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví povinný vydať všeobecne záväzný predpis, konkrétne to vyplýva z § 12 ods. 4 in fine, kde slovami, že všeobecne záväzný predpis vydá úrad, sa dáva dosť jasný príkaz, že taký predpis mal byť vydaný. Citované ustanovenie nemá alternatívu, nie je koncipované ako oprávnenie úradu, ale ako povinnosť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví túto povinnosť si splniť“.

Sudca Juraj Babjak položil otázku: „Predmetom tohto konania sú určité rozhodnutia úradu o regulácii, ktoré mali dopad na podnikateľskú činnosť sťažovateľiek, ako tvrdí právny zástupca. Tieto rozhodnutia mali účinnosť stanovenú určitú dobu. Až na jedno, tieto rozhodnutia boli rušené ďalšími rozhodnutiami a potom už boli stanovené podmienky v týchto ďalších rozhodnutiach. Opýtal by som sa pána právneho zástupcu, či tieto ďalšie

rozhodnutia boli podľa jeho názoru, podľa názoru sťažovateľiek správne po formálnej a obsahovej stránke alebo nie a či hľadali sťažovateľky nejakú právnu ochranu proti tým novým rozhodnutiam.“

Právny zástupca sťažovateľiek odpovedal: *„Ak som dobre porozumel otázke, tak majú sa na mysli rozhodnutia, ktoré boli vydávané v priebehu roku 2003 a 2004. Teda tie neskoršie rozhodnutia, teda tie, ktoré neboli napadnuté. Musím povedať, že v roku 2002 a začiatkom roku 2003 – v roku 2002 § 12 ods. 4 nebol účinný a boli vydávané rozhodnutia a v roku 2003, v začiatku roku, bolo vydaných asi 20 rozhodnutí (teraz to číslo nemusí byť presné), ktoré boli prijaté retroaktívne. Všetky tieto rozhodnutia boli vydané bez toho, aby existoval všeobecne záväzný právny predpis. Neskoršie prijaté rozhodnutia rovnako nemali základ v prijatí všeobecne záväzného predpisu, až potom, teraz si nepamätám, od ktorého dátumu sa dá povedať, že tieto rozhodnutia už splnili kritériá, ktoré predpokladal zákon. Odpoveď na tú otázku, či sme žalovali aj tie ďalšie rozhodnutia, je nie, pretože sme očakávali jednoducho postup v tomto konaní a na základe neho sme predpokladali, že dôjde k vyjadreniu ústavného súdu na zákonnosť doterajšieho postupu úradu.“*

Na záver verejného ústneho pojednávania právny zástupca sťažovateľiek predniesol návrh petitu rozhodnutia a uviedol: *„Záverečná reč má vždy svoju dilemu, a to predovšetkým čo do dĺžky a čo do argumentácie. Chcem byť v tomto prípade stručný, pretože predpokladám, že za takmer tri roky samotného konania výmeny stanovísk sme vyjadrili všetky podstatné názory a argumentáciu súvisiacu s rozhodovaním ústavného súdu v týchto otázkach. My sme hlboko presvedčení, že každým rozhodnutím, ktoré bolo vydané v rozpore so zákonom a ktoré bolo aj nami napadnuté, bolo porušené základné právo. To podrobné zdôvodnenie sa opiera o strany 5 – 7 samotnej sťažnosti a následne písomných vyjadrení. Ak by došlo k tomu, že štátny orgán môže vydávať rozhodnutia, v ktorých stanovuje práva a povinnosti bez toho, aby existoval zákonný podklad, ak by bolo možné jednoducho, že štát bude konať bezbreho, bez právnej regulácie, tak potom čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky by nemal žiadnu relevanciu a myslím si, že toto nemôžeme nikdy pripustiť. To isté platí, pokiaľ ide o samotný predpis. Ak hovoríme o čl. 26 a zákon hovorí, že všetky rozhodnutia úradu majú byť zverejnené v zbierke zákonov, a časť z nich*

nie je, tak je to evidentné porušenie tohto článku. Ak hovoríme o tom, že čl. 35 garantuje právo slobodne podnikat', a štát zasiahne do niektorých podnikateľských štruktúr nezákonnými rozhodnutiami tak ďaleko, že im znemožní alebo podstatným spôsobom obmedzí slobodu voľného podnikania, nemožno hovoriť o tom, že nedošlo k porušeniu základného práva. A mohol by som takto pokračovať. Vážení pán predseda, vážení sudcovia ústavného súdu, náš návrh je obsiahnutý v petite a my na ňom plne zotrývame. Navrhujeme, aby bolo konštatované, že týmito rozhodnutiami boli porušené základné práva a slobody, teda právo porušené bolo v článkoch, ktoré sú uvedené v petite, a súčasne žiadame, aby v záujme efektivity sa ústavný súd vyjadril aj k ich platnosti, a to tak, že ich zruší. Myslím si, že je to legitímne stanovisko, ktorého sa dožadujeme.“

Na tomto pojednávaní Mgr. K. K. predložila splnomocnenie na zastupovanie úradu, ako aj písomné vyjadrenie vo veci, ktoré ústne zdôvodnila. Vo vyjadrení zo 16. januára 2006 sa uvádza:

«I.

Odvolávajúc sa na predchádzajúce stanoviská Úradu v predmetných konaniach nie je účelom tohto vyjadrenia opätovné uvádzanie argumentov, ktoré už boli Ústavnému súdu v predmetných stanoviskách prezentované a na ktoré v plnom rozsahu odkazujeme.

Podľa nášho názoru predovšetkým existuje neodstrániteľná prekážka konania sp. zn. I. ÚS 95/03 a neexistuje právny dôvod na vyhovie sťažnosti sťažovateľov, a toto tvrdenie odôvodňujeme nasledovnými skutočnosťami:

V zmysle ustanovenia § 49 Zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „Zákon o Ústavnom súde“) sťažnosť môže podať právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V zmysle ustanovenia § 50 Zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať aj označenie právoplatného rozhodnutia, ktorým sa porušili základné práva a slobody.

V zmysle ustanovenia § 31a Zákona o Ústavnom súde, ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pre Ústavným súdom primerane

ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle ustanovenia § 103 Občianskeho súdneho poriadku kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Jednou z podmienok konania je aj právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktorým mali byť porušené základné práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby. V zmysle ustanovenia § 31a Zákona o Ústavnom súde v spojení s § 103 Občianskeho súdneho poriadku Ústavný súd v priebehu konania skúma aj existenciu napadnutého právoplatného rozhodnutia. Ak v priebehu konania dôjde k právnemu zániku takéhoto rozhodnutia, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania.

Existencia právoplatného rozhodnutia je takouto podmienkou konania o sťažnosti podľa ustanovenia § 49 a nasl. Zákona o Ústavnom súde. V predmetných sťažnostiach napadnuté rozhodnutia však boli Úradom zrušené v októbri 2003. Táto skutočnosť vyplýva aj z listu Úradu č. 304/URSO/2005 zo dňa 3. 2. 2005 vo veci vednej na Ústavnom súde sp. zn. III. ÚS 156/03.

Napadnuté

rozhodnutie č. 747/2002 Z. z. bolo zrušené výnosom č. 1/2003 Z. z. s účinnosťou od 3. 10. 2003

rozhodnutie č. 746/2002 Z. z. bolo zrušené výnosom č. 1/2003 Z. z. s účinnosťou od 3. 10. 2003

rozhodnutie č. 713/2002 Z. z. bolo zrušené výnosom č. 1/2003 Z. z. s účinnosťou od 3. 10. 2003

rozhodnutie č. 688/2002 Z. z. bolo zrušené výnosom č. 1/2003 Z. z. s účinnosťou od 3. 10. 2003

rozhodnutie č. 0012/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 478/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0011/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 479/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0015/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 486/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0008/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č.

487/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0007/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 480/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0009/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 481/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0013/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 482/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0003/2002/03 z 05. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 489/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0020/2002/03 z 13. 12. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 489/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0088/2002/03 z 18. 12. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 489/2003/03 z 27. 10. 2003

rozhodnutie č. 0005/2002/03 z 28. 11. 2002 bolo zrušené rozhodnutím č. 488/2003/03 z 27. 10. 2003.

Všetky rozhodnutia vydané dňa 27. 10. 2003 boli účinné do 31. 12. 2003.

Rozhodnutie č. 0099/2002/03 z 18. 12. 2002 bolo účinné do 30. 6. 2003.

V zmysle ustanovenia § 104 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Napadnuté rozhodnutia Úradu boli zrušené v októbri 2003, teda po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Zrušením tieto napadnuté rozhodnutia prestali právne existovať, keďže stratili platnosť aj účinnosť. Rozhodnutie č. 0099/2002/03 z 18. 12. 2002 stratilo účinnosť dňa 30. 6. 2003.

Tieto skutočnosti založili po začatí konania neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorý vedie v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení k zastaveniu konania.

Ústavný súd vo svojom uznesení sp. zn. III. ÚS 92/02 vyslovil, že ak Ústavný súd po predbežnom prerokovaní dodatočne zistí nesplnenie neodstrániteľnej podmienky konania pred súdom, konanie o sťažnosti zastaví podľa § 104 ods. 1 prvej vety OSP. Podobne vo veci sp. zn. III. ÚS 202/02 z 26. 11. 2003 bolo zastavené konanie Ústavného súdu preto, lebo napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu bol medzičasom zrušený v konaní o mimoriadnom dovolaní. Vo veci sp. zn. III. ÚS 302/04 Ústavný súd sťažnosť odmietol pri

jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok právomoci, lebo medzičasom bol napadnutý rozsudok zrušený v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona.

Pre úplnosť si dovoľujeme poukázať na ustanovenie § 25 ods. 2 Zákona o Ústavnom súde, podľa ktorého Ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť návrh, ktorý je podaný oneskorene alebo je zjavne neopodstatnený.

Napádané rozhodnutie č. 003/2002/03 z 5. 11. 2002 bolo doručené a právoplatné dňa 7. 11. 2002 a sťažnosť bola doručená Ústavnému súdu dňa 30. 1. 2003.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 Zákona o Ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, predmetná sťažnosť teda bola doručená Ústavnému súdu oneskorene, čo je dôvodom na odmietnutie sťažnosti.

II.

V zmysle ustanovenia § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Rovnaký názor odôvodňuje aj judikatúra Ústavného súdu, ktorý vo svojom uznesení sp. zn. I. ÚS 126/93 z 29. 11. 1994 konštatuje:

„Aj v konaní pred Ústavným súdom platí, že pre rozhodnutie je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ak teda v čase vyhlasovania rozhodnutia ústavného súdu zanikli dôvody, ktoré viedli k prijatiu podnetu fyzickej osoby podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy, takému podnetu nemožno vyhovieť.“

Tejto argumentácii svedčí aj ustanovenie § 56 ods. 2 Zákona o Ústavnom súde, podľa ktorého ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, Ústavný súd takéto rozhodnutie alebo opatrenie zruší. V nadväznosti na toto ustanovenie podľa § 56 ods. 6 ak Ústavný súd právoplatné rozhodnutie zruší a vec vráti na ďalšie konanie vo veci, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. Napadnuté rozhodnutie stratí svoju platnosť momentom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu a jeho zrušenie nepôsobí retroaktívne.

Sťažovatelia sa domáhajú vo svojich sťažnostiach vyslovenia nálezu Ústavného súdu, že Úrad vydaním napadnutých rozhodnutí porušil ich práva podľa vyššie uvedených článkov Ústavy a zároveň zrušenia napadnutých rozhodnutí.

Takýto postup by však nebolo možné v danom prípade aplikovať, nakoľko rozhodnutia, zrušenia ktorých sa sťažovatelia domáhajú, v čase vyhlásenia rozhodnutia

neexistujú.

Pokračovanie v konaní o predmetných sťažnostiach by bolo podľa nášho názoru v rozpore s princípom právnej istoty a ochrany pred porušovaním ústavnosti Ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu navrhujeme konanie vo veci sp. zn. I. ÚS 95/03 (uznesením č. k. I. ÚS 95/03-80 zo dňa 6. 7. 2005 spojené na spoločné konanie veci pod sp. zn. I. ÚS 95/03, sp. zn. I. ÚS 96/03 a sp. zn. I. ÚS 97/03) sťažovateľov S., a. s., S., a. s. H. a N., a. s., N., zastúpených advokátom JUDr. E. F., v ktorých namietali porušenie ich základných práv zaručených v čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a v čl. 47 Ústavy napadnutými rozhodnutiami Úradu zastaviť.

III.

Okrem vyššie uvedených dôvodov na zastavenie konania dovoľujeme si v ďalšom vyjadriť naše presvedčenie, že predmetné sťažnosti nie sú právne opodstatnené.

Máme za to, že napadnuté rozhodnutia nemajú povahu rozhodnutia podľa čl. 127 Ústavy nakoľko sa nimi nerozhoduje o základnom práve alebo slobode sťažovateľov. Preto ústavná sťažnosť proti takémuto rozhodnutiu treba považovať za zjavne neopodstatnenú pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím a neexistujúcim základným právom, ktorého porušenie bolo namietané (uznesenie Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 3/1999 z 13. 1. 1999).

(...)

V kontexte uvedeného máme za to, že neexistuje priama príčinná súvislosť medzi sťažovateľmi tvrdeným porušením základných práv a slobôd a napadnutými rozhodnutiami, a rovnako sa nejedná v predmetnej veci o rozhodnutia, obsahom ktorých sú základné práva a slobody sťažovateľov.

Dovoľujeme si vyjadriť naše presvedčenie, že namietaným postupom Úradu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd, ktoré označili sťažovatelia a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označenými rozhodnutiami Úradu a základnými právami, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú.

IV.

K namietanému porušeniu práva daného ustanovením čl. 13 ods. 1 Ústavy v kontexte s čl. 2 ods. 2 Ústavy si dovoľujeme uviesť nasledovné:

Podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Sťažovatelia porušenie tohto práva odôvodňujú vydaním rozhodnutí o regulácii cien podľa ustanovenia § 12 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZRSO“) bez toho, aby ich vydaniu predchádzalo vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu podľa ustanovenia § 12 ods. 4 ZRSO, v čom vidia konanie Úradu v rozpore so zákonom a nad rámec zákona.

Podľa § 12 ods. 3 ZRSO rozsah regulácie cien ustanovuje Úrad rozhodnutím o regulácii cien.

Citované ustanovenie ZRSO predstavuje zákonné zmocnenie Úradu pre vydávanie rozhodnutí o cenovej regulácii v zmysle čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy.

Podľa § 12 ods. 4 ZRSO podrobnosti o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku podľa odseku 2 ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Úrad.

Názory sťažovateľov a Úradu ohľadom výkladu vzájomnej súvislosti a existencie podmienenosti medzi týmito dvoma vyššie citovanými ustanoveniami sa rôznia. Podľa názoru sťažovateľov je ustanovenie § 12 ods. 4 ZRSO formulované ako predpoklad platnosti či účinnosti zákonného zmocnenia Úradu pre vydávanie cenovo-regulačných rozhodnutí podľa § 12 ods. 3 ZRSO. Podľa nášho názoru by takýto výklad abstrahoval od osobitného postavenia Úradu v zmysle predmetného zákona a bol by v rozpore s účelom právnej úpravy cenovej regulácie.

Nesporné je, že vydávanie rozhodnutí o regulácii cien je na Úrad delegované ustanovením § 12 ods. 3 ZRSO. Obsah tohto rozhodnutia je rovnako vymedzený týmto zákonom v spojení so zákonom č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o cenách“). Podľa ustanovenia § 12 ods. 2 ZRSO spôsob výpočtu maximálnej ceny alebo tarify a maximálna cena alebo tarifa musí zohľadňovať ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk z vykonávania regulovanej činnosti. V tomto ustanovení ZRSO odkazuje na ustanovenie § 2 ods. 3 Zákona o cenách, ktoré definuje, čo sa rozumie ekonomicky oprávnenými nákladmi a primeraným ziskom.

Existencia vykonávacieho predpisu nemala vplyv na spôsob výpočtu ceny pre regulovaný subjekt, pretože rozsah regulácie je stanovený v § 12 ods. 3 a nie v § 12 ods. 4 ZRSO. Predmetom vykonávacieho predpisu nemá byť stanovenie rozhodných kritérií pre určenie cenovej regulácie, ale procesných pravidiel vykonávacieho predpisu predpokladaný ZRSO by mal byť normou, ktorá napomáha interpretovať tie ustanovenia ZRSO, ktoré upravujú postup pri regulácii cien, nemal by však obsahovať práva zasahujúce do ústavných práv iných subjektov.

V súlade s legislatívnymi pravidlami je celkom neprípustné presúvať do neskorších vykonávacích právnych predpisov úpravu otázok, ktoré sa nepodarilo vyriešiť alebo dohodnúť pri príprave zákona. Zákony musia totiž upravovať všetky základné vzťahy v oblasti, ktorá je predmetom právnej úpravy. Všeobecne záväzné právne predpisy vydané na základe splnomocnenia v zákone a v medziach zákona nemôžu najmä rozširovať oblasť právnej regulácie nad rámec zákona, vyplňať medzery v zákone alebo meniť či korigovať ustanovenia zákona.

Úrad nemôže vykonávacím predpisom upraviť aj iné (nové) povinnosti než tie, ktoré už sú upravené ZRSO, zákonom splnomocňujúcim Úrad na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu. Úrad by mohol upraviť takýmto predpisom len také práva a povinnosti, ktoré napomáhajú realizácii (vykonaniu, uskutočneniu) tých práv a povinností, ktoré upravuje ZRSO ako splnomocňovací zákon. „Vykonávacie právne predpisy nesmú regulovať konkrétny právny vzťah nad rámec zákona. Vykonávacím právnym predpisom nemožno subjektom právnych vzťahov ukladať také právne povinnosti, ktoré zákon neupravuje. Vykonávacie právne predpisy nemôžu upravovať nové právne vzťahy s novými prvkami (subjektom, predmetom, obsahom), t. j. vzťahy praeter legem, nad rámec zákonnej úpravy“, konštatuje sa v uznesení Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 6/98 zo dňa 24. 6. 1998.

Sťažovatelia nenamietajú porušenie svojich základných práv a slobôd obsahom napadnutých rozhodnutí, namietajú iba absenciu podzákonnej úpravy. Tento fakt evokuje, že podľa sťažovateľov by mohol vykonávací predpis obsahovať inú úpravu práv a povinností sťažovateľov, než zákon, na základe ktorého boli napadnuté rozhodnutia vydané. Iný výklad úmyslu sťažovateľov nemá právnu logiku.

Vychádzajúc z judikatúry Ústavného súdu, iné orgány štátnej správy nemôžu vydať všeobecne záväzný právny predpis upravujúci spoločenské vzťahy, ktoré neboli upravené

zákonom. Všeobecne záväzným predpisom orgánu výkonnej moci nemožno upraviť spoločenský vzťah vo väčšom rozsahu, než ustanovuje zákon ani spôsobom odporujúcim zákonu, konštatuje sa v uznesení sp. zn. PL. ÚS 7/96 zo dňa 4. 7. 1996.

Úrad vydal napadnuté rozhodnutia v súlade s ustanovením § 12 ods. 3 a § 18 ZRSO, teda v rámci zákonnej regulácie vychádzal v metodike určenia cien z ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku tak, ako určuje ZRSO a zákon o cenách, na ktorý ZRSO vo svojom ustanovení § 12 ods. 2 odkazuje. Pokiaľ by Úrad bol býval vydal vykonávací predpis s obsahom, ktorý prezumujú sťažovatelia, prekročil by tým rozsah zákonnej úpravy a až týmto by došlo k porušeniu namietaného článku 13 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy.

Pokiaľ sťažovatelia tvrdia, že obsah rozhodnutia o cenovej regulácii by mal byť upravený vykonávacím predpisom a nie zákonom, ako to tvrdí Úrad, práve tento ich výklad by bol výkladom presahujúcim rámec zákona. ZRSO predsa nemaže odkazovať vo veci úpravy základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, na vykonávací predpis:

„Zákon nemôže splnomocniť orgán výkonnej moci na vydanie predpisu nižšej právnej sily, ktorý by určoval medze základných práv a slobôd. Ak povinnosti kohokoľvek by sa mohli dotknúť zachovania základného práva alebo slobody, aj tieto možno podľa článku 13 ods. 1 Ústavy ukladať len zákonom. Splnomocnenie v zákone pre vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým by boli upravené ďalšie podmienky dotýkajúce sa medzi ústavou zaručených práv nie je ústavou dovolené. Preto by všeobecne záväzný právny predpis vydaný na základe takéhoto splnomocňovacieho ustanovenia zákona nebol vydaný v súlade s ústavou“, toľko citácia z odôvodnenia nálezu Ústavného súdu č. PL. ÚS 8/94 zo dňa 6. 10. 1994.

Len zákonom je možné ukladať povinnosti, práva alebo obmedzenia výkonu práv, týkajúce sa základných ľudských práv a slobôd. Podobne pozri aj Uznesenie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 3/98 zo dňa 5. 2. 1998.

Pokiaľ by ZRSO oprávňoval vo svojom splnomocňovacom ustanovení Úrad na reguláciu základných práv a slobôd neregulovaných v samotnom ZRSO, bolo by práve toto jeho ustanovenie protiústavné. Vykonávací predpis Úradu môže upravovať iba práva a povinnosti upravené ZRSO a v jeho rámci.

Kedže sťažovatelia nenamietajú porušenie svojich základných práv a slobôd vyplývajúce z obsahu napádaných rozhodnutí, a keďže tieto rozhodnutia boli vydané na základe zákonného splnomocnenia, a keďže jedine zákon môže regulovať základné práva a slobody, vydanie vykonávacieho predpisu nemohlo zasiahnuť do obsahu základných práv a slobôd stanovených ZRSO. Ak by bol býval vydaný vykonávací predpis, upravujúci iný obsah základných práv a slobôd, bol by býval vydaný v rozpore so zákonom a Ústavou.

K predmetným tvrdeniam si dovoľujeme uviesť, že samotní sťažovatelia priznávajú, že predkladateľ nebol schopný uviesť do ZRSO ustanovenia potrebné na výkon regulácie, pretože spôsob regulácie nebol v tej dobe známy, preto presunul túto zodpovednosť na Úrad.

Máme za to, že ZRSO vo viacerých ohľadoch neposkytol dostatočnú úpravu práv a povinností subjektov, táto chýbajúca úprava však nemôže byť ponechaná na dodatočnú normotvornú činnosť Úradu. Novela ZRSO, zákon č. 658/2004 Z. z. zo dňa 26. 10. 2004 potvrdila nedostatočnosť predchádzajúcej zákonnej úpravy, keď doplnila úpravu tých oblastí, ktorej absencia viedla sťažovateľov k podaniu predmetných sťažností, avšak voči nelegitimovanému subjektu. Tieto nedostatky ZRSO mohli viesť k iniciovaniu konania o súlade právnych predpisov podľa § 37 a nasl. Zákona o Ústavnom súde, nemôžu však byť vytykané Úradu, ktorý bol týmto zákonom zriadený. Paradoxne je teda Úradu vytykaná jeho snaha odstrániť právnu neistotu spôsobenú nedostatočnou zákonnou úpravou.

Vzhľadom k vyššie uvedenému máme teda za to, že Úrad neporušil namietané právo sťažovateľov zaručené v čl. 13 ods. 1 Ústavy.

VI.

K namietanému porušeniu práva daného ustanovením čl. 35 ods. 1 Ústavy (právo na podnikanie) a ustanovením čl. 47 Ústavy (rovnosť v konaní pred štátnymi orgánmi) si dovoľujeme uviesť nasledovné:

Podľa sťažovateľov je imanentnou súčasťou ústavou zaručeného práva podnikat' aj záruka dosiahnutia účelu podnikania, ktorým je dosahovanie zisku. Ďalej sťažovatelia vytykajú Úradu, že vydaním rozhodnutí bez predchádzajúceho vydania všeobecne záväzného právneho predpisu neposkytol garancie rovného postavenia subjektov, znemožnil sťažovateľom vykonávať hospodársku činnosť tým že nevytvoril procesnoprávny priestor ktorý by toto právo reflektoval. Na podporu tohto svojho

tvrdenia uvádzajú, že zisk sťažovateľov je priamo závislý od ceny elektrickej energie a plynu, ktorá má na samotné podnikanie sťažovateľov likvidačný efekt, sťažovatelia nemôžu vykonávať hospodársku činnosť lebo sú nútení robiť opatrenia, vedúce k ich hospodárskej likvidácii.

Máme za to, že sťažovatelia dezinterpretujú obsah základného práva podnikat', keď podľa nich jeho imanentnou súčasťou je právo na dosiahnutie zisku.

Výklad Ústavného súdu (nález ÚS č. 70/97 uverejnený v Z. z. pod č. 201/1998) hovorí, že právo podnikat' je ústavnou zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Súčasťou takto poskytnutej záruky však nie je ochrana podnikateľa pred vstupom konkurenta do zvolenej hospodárskej činnosti ani záruka, že podnikateľ bude mať úspech vo svojej činnosti (podobne uznesenie Ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/03 zo 7. 5. 2003).

Pokiaľ sťažovatelia v tomto prípade odvodzujú porušenie svojho práva podľa čl. 35 ústavy od skutočnosti, že im nebol garantovaný zisk z ich hospodárskej činnosti, odráža to nepochopenie zmyslu a účelu zákonnej regulácie cien v sieťových odvetviach. Jej výsledkom je totiž stanovenie limitov práve pre regulované subjekty, bez ktorých by sťažovatelia pri vyjednávaní o cenách s regulovanými subjektmi boli v nevýhodnom postavení. Práve vydaním napádaných rozhodnutí, v ktorých Úrad stanovil ceny na základe ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku tak, ako mu zákon ukladá, zabránil zneužívaniu dominantného postavenia regulovaných subjektov v záujme zabezpečiť rovnú pozíciu sťažovateľov.

Máme za to, že rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch namietaného porušenia základných práv a slobôd sťažovateľov, aj v tomto prípade úplne absentuje existencia priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľov a napádanými rozhodnutiami. Bez tejto príčinnej súvislosti však neexistuje porušenie základného práva alebo slobody.

Prednesené ekonomické a nepreukázané argumenty sťažovateľov nasvedčujú, že im ide viac o dosiahnutie ekonomických cieľov ako transparentnosť normotvorby a nie sú pre toto konanie relevantné. Pokiaľ by však Ústavný súd zastával iný názor, sme schopní tvrdenia sťažovateľov o likvidačnom efekte konania Úradu na ich podnikanie vyvrátiť dôkazmi o stabilnej ekonomickej situácii, resp. kontinuálnom hospodárskom raste ich

podnikov.

Vzhľadom k vyššie uvedenému máme teda za to, že Úrad neporušil namietané právo sťažovateľov zaručené čl. 35 ods. 1 Ústavy a čl. 47 Ústavy.

VII.

K namietanému porušeniu práva daného ustanovením čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy si dovoľujeme uviesť nasledovné:

Podľa čl. 46 ods. 1 sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch stanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 každý, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa názoru sťažovateľov Úrad porušil ich právo na súdnu ochranu tým, že jeho rozhodnutia nie sú preskúmateľné súdom a tým, že nevydal všeobecne záväzný právny predpis, ktorý by bolo možné preskúmať návrhom na začatie konania o súlade právnych predpisov na Ústavnom súde.

Máme za to, že namietané porušenie základného práva sťažovateľov nenastalo konaním Úradu.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 5 ZRSO sa na rozhodovanie o regulácii cien nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom.

Ústavný súd v tejto otázke v uznesení III. ÚS 156/03 z 2. 7. 2003 konštatoval, že Úrad nemohol právnu úpravu (nepreskúmateľnosť rozhodnutí Úradu podľa § 14 ods. 5 ZRSO) zmeniť ani vylúčiť, vylúčenie právnych účinkov § 14 ods. 5 ZRSO nemožno dosiahnuť ani prípadným vydaním všeobecne záväzného právneho predpisu v zmysle § 12 ods. 4 ZRSO. Zo samotnej možnosti preskúmať obsah všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného Úradom v konaní o súlade právnych predpisov podľa článku 125 Ústavy nemožno vyvodiť príčinnú súvislosť medzi napadnutými rozhodnutiami Úradu a medzi namietaným porušením práva sťažovateľky na súdnu ochranu.

S týmto konštatovaním sa plne stotožňujeme a dovoľujeme si podotknúť, že ak podľa názoru sťažovateľov obsah práva na súdnu ochranu spočíva v možnosti podania návrhu

na preskúmanie súladu právneho predpisu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy, mohli prostredníctvom osôb uvedených v ustanovení § 18 ods. 1 písm. a) až e) Zákona o Ústavnom súde iniciovať toto konanie aj vo vzťahu k ZRSO, absencia právnej úpravy ktorého je príčinou tohto konania.

Vzhľadom k vyššie uvedenému máme teda za to, že Úrad neporušil namietané právo sťažovateľov zaručené čl. 46 Ústavy.

VIII.

K namietanému porušeniu práva daného ustanovením čl. 26 ods. 1 a 5 Ústavy si dovoľujeme uviesť nasledovné:

Sťažovateľ namieta porušenie práva na informácie daného ustanovením čl. 26 ods. 1 a 5 Ústavy, ku ktorému malo dôjsť neuvyverejnením rozhodnutí označených v sťažnostiach pod 1.3.2. a 1.3.3. v Zbierke zákonov, čím nemohli riadne podnikáť, pretože nepoznali maximálnu cenu, resp. tarifu a nedokázali stanoviť svoje predpokladateľné náklady.

Argumentáciu sťažovateľov považujeme za tendenčnú, keďže na účely namietaného porušenia práva na informácie vyhlasujú, že nemali možnosť oboznámiť sa s výškou tých istých regulovaných cien, ktorých likvidačných účinkov sa dovoľávali v argumentácii o porušení ich práva na podnikanie.

Máme za to, že právo na informácie bolo zaručené aj v tomto prípade a to jednak zverejnením rozhodnutí o regulácii cien v Zbierke zákonov a jednak uverejnením individuálnych rozhodnutí o cenách a tarifách pre regulované subjekty v publikačnom prostriedku Úradu. Úrad informuje verejnosť o individuálnych cenových rozhodnutiach, ktoré nie sú rozhodnutiami o rozsahu regulácie cien podľa § 12 ods. 3, ale podľa § 12 ods. 1 písm. b) a všetkých právoplatných rozhodnutiach na svojej internetovej stránke (a od roku 2004 aj vo Vestníku Úradu).

Vzhľadom k vyššie uvedenému máme teda za to, že Úrad neporušil namietané právo sťažovateľov zaručené čl. 26 Ústavy.

IX.

Vzhľadom k vyššie prezentovaným argumentom navrhujeme, aby Ústavný súd vo veci sťažností sťažovateľov S., a. s., S., a. s. H. a N., a. s., N., zastúpených advokátom JUDr. L. F., pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46

a čl. 47 Ústavy napadnutými rozhodnutiami Úradu rozhodol takto:

konanie sp. zn. I. ÚS 95/03 (uznesením č. k. I. ÚS 95/03-80 zo dňa 6. 7. 2005 spojené na spoločné konanie vecí pod sp. zn. I. ÚS 95/03, sp. zn. I. ÚS 96/03 a sp. zn. I. ÚS 97/03) sa zastavuje alebo

základné právo sťažovateľov S., a. s., S., a. s. H. a N., a. s., N., podľa čl. 13, čl. 26, čl. 35, čl. 46 a čl. 47 Ústavy rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 747/2002 Z. z. z 12. 12. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 746/2002 Z. z. z 26. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 713/2002 Z. z. z 26. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 688/2002 Z. z. z 26. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0012/2002/03 z 28. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0011/2002/03 z 28. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0015/2002/03 z 28. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0008/2002/03 z 28. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0007/2002/03 z 28. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0009/2002/03 z 28. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0013/2002/03 z 28. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0003/2002/03 z 05. 11. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0020/2002/03 z 13. 12. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0088/2002/03 z 18. 12. 2002, rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0005/2002/03 z 28. 11. 2002 a rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0099/2002/03 z 18. 12. 2002 nebolo porušené.»

Dňa 31. januára 2006 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľiek k vyjadreniu úradu zo 16. januára 2006, ktoré predniesol 18. januára 2006 na pojednávaní a ktoré na výzvu súdu doložil aj písomne. V predmetnom vyjadrení sa uvádza:

«Sťažovatelia si dovoľujú k predmetnému vyjadreniu zaujať stanovisko a uviesť nasledovné skutočnosti:

I. Existencia „neodstrániteľnej prekážky“

Porušovateľ v prvej časti Vyjadrenia žiada konanie zastaviť z dôvodu existencie

„neodstrániteľnej prekážky konania“ spočívajúcej v tom, že „zrušením tieto napadnuté rozhodnutia prestali právne existovať, keďže stratili platnosť aj účinnosť“. Porušovateľ v podstate konštatuje, argumentujúc pritom ustanoveniami zákona o ústavnom súde, občianskeho súdneho poriadku, resp. vybranou judikatúrou ústavného súdu, že došlo k zrušeniu rozhodnutí (ďalej len „rozhodnutia URSO“), ktoré sťažovatelia napadli svojimi ústavnými sťažnosťami a teda, že ústavný súd už nemá právomoc rozhodnúť (i) ani o porušení základných práv sťažovateľov predmetnými rozhodnutiami, (ii) ani takéto rozhodnutia zrušiť. S takýmto právnym názorom porušovateľa sa nemožno identifikovať okrem iného aj z dôvodov uvedených v bodoch 1.1 a 1.2 nižšie. Okrem skutočností uvedených nižšie je ešte potrebné poukázať na skutočnosť, že ústavný súd sa už v minulosti zaoberal možným zastavením konania z dôvodov uvádzaných porušovateľom. Išlo o identické konanie ako v prípade konania I. ÚS 95/03 (konanie III. ÚS 156/03 - identické sťažnosti len iní sťažovatelia). Ústavný súd vtedy uznesením III. ÚS 156/03 zo 6. júla 2005 rozhodol o spojení vecí vedených pod sp. zn. III. ÚS 156/03, III. ÚS 157/03, III. ÚS 158/03 a III. ÚS 159/03 na spoločné konanie. Zároveň však ústavný súd riešil otázku možného zastavenia konania o čom svedčí i to, že k predmetnému uzneseniu je pripojené odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka. Ústavný súd však dospel k záveru, že konanie zastaviť nemožno. Napriek tomu sumarizujú sťažovatelia svoju argumentáciu nasledovne:

1.1 Charakter rozhodnutí URSO a možnosť zjednania nápravy súvisiacej s ich protiústavnosťou

Odvolávajú sa na ustanovenie § 31a ZUS (subsidiarita OSP), § 103 OSP (perpetuálne skúmanie existencie podmienok konania) a § 154 ods. 1 OSP (rozhodnosť stavu v čase vydania rozsudku) dospel porušovateľ k záveru, že nakoľko došlo k „zániku právnej existencie“ rozhodnutí URSO, či už z dôvodu ich zrušenia alebo uplynutia doby ich platnosti, nemôže ústavný súd rozhodnúť o sťažnostiach sťažovateľov a konanie musí zastaviť pretože už vlastne nie je o čom rozhodovať („... rozhodnutia, zrušenia ktorých sa sťažovatelia domáhajú, v čase vyhlásenia rozhodnutia neexistujú“). K samotnému „zániku právnej existencie“ rozhodnutí URSO sa sťažovatelia venujú v časti 1.2 nižšie, posúdenie prípadného zániku však nemá podstatnejší vplyv na skutočnosť, či má ústavný súd, z dôvodov uvádzaných porušovateľom, konanie zastaviť alebo nie.

Porušovateľ svoje tvrdenie o potrebe zastaviť konanie, okrem už označených

ustanovení ZUS a OSP, opiera aj o judikatúru ústavného súdu, vhodnosť aplikácie ktorej sťažovatelia týmto namietajú.

Celkom mimo kontext sa v tejto súvislosti porušovateľ odvoláva na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 92/02. Predmetným rozhodnutím ústavný súd zastavil konanie z toho dôvodu, že sťažnosť bola podaná po lehote stanovenej ustanovením § 53 ods. 3 ZUS. K „nesplneniu“ neodstrániteľnej podmienky konania teda nedošlo počas konania pred ústavným súdom ale pred jeho začatím, pričom však ústavný súd toto nesplnenie dodatočne zistil a preto konanie zastavil. Porušovateľ preto v tomto prípade argumentoval nevhodne zvoleným judikátom ústavného súdu.

Rovnako mimo kontext sa porušovateľ odvoláva na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 302/04. Týmto rozhodnutím ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci. Nedostatok právomoci ústavného súdu spočíval vtom, že rozhodnutia, zrušenia ktorých sa sťažovateľ domáhal (rozhodnutia prvostupňového a druhostupňového súdu v trestnej veci), sa stali na základe uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), vydaného na základe sťažnosti generálneho prokurátora pre porušenie zákona, opäťovne predmetom konania pred okresným súdom. Ústavný súd teda sťažnosť odmietol preto, lebo o ochrane práv a slobôd sťažovateľa rozhodoval iný súd, čím bol narušený princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ústavy. Porušovateľ teda aj v tomto prípade argumentoval nevhodne zvoleným judikátom ústavného súdu. Predmetný judikát však možno použiť na podporu argumentácie sťažovateľov, tak ako je to uvedené nižšie v tejto časti.

Posledným podporným argumentom pre tvrdenie porušovateľa o potrebe zastaviť konanie bolo rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 202/02, o ktorom porušovateľ uviedol, že „... bolo zastavené konanie Ústavného súdu preto, lebo napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu bol medzičasom zrušený v konaní o mimoriadnom dovolaní“. Išlo, zdá sa, o parciálne uznesenie vydané v tomto konaní (26. novembra 2003), keďže v konaní sp. zn. III. ÚS 202/02 ústavný súd vydal aj nález (16. marca 2004), ktorým rozhodol okrem iného o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj o súvisiacom primeranom finančnom zadosťučinení. Každopádne je toto konanie (sp. zn. III. ÚS 202/02) vhodné ako vzorový prípad pre preukázanie rozdielu v charakteroch rozhodnutí resp. postupov orgánov verejnej správy a nimi porušovaných

základných práv. Uznesením III. ÚS 202/02 z 26. novembra 2003 ústavný súd zastavil konanie v časti, ktorá bola dotknutá zrušením rozsudku najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní. Ústavný súd konanie v tejto časti zastavil preto, lebo ochranu základných práv sťažovateľa opäť zabezpečovali všeobecné súdy (na ktoré sa vec vrátila po zrušení rozsudku najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní). Pri tých základných právach (pri zostávajúcich), na porušovanie ktorých nemalo zrušenie rozsudku najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní vplyv (napr. právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo právo na spravodlivý proces) ústavný súd rozhodol nálezom zo 16. marca 2004. Išlo totiž o také základné práva, ktorých porušovanie alebo následky porušovania nemohli byť zrušením rozsudku najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní odstránené. Bolo potrebné, z dôvodu ochrany ústavnosti, aby ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené bolo a zároveň aby priznal sťažovateľovi v konaní III. ÚS 202/02 primerané finančné zadosťučinenie. Rovnako bol takýto postup (vydanie nálezu) potrebný vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd okrem iných aj v uznesení sp. zn. III. ÚS 92/02 z 9. októbra 2002 (ktoré porušovateľ zmätočne interpretoval vo svojom vyjadrení) konštatoval, že: „Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov len vtedy, ak bola táto ochrana na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu namietaného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo (napr. I. ÚS 34/99), t. z. že ústavný súd neposkytol navrhovateľom ochranu v tých veciach, v ktorých zistil, že súdne konania, v ktorých bolo namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, boli právoplatne skončené ešte pred podaním návrhu na začatie konania (napr. III. ÚS 32/00).“ Obdobnú paralelu možno urobiť aj na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu vo väzobných veciach - napr. rozhodovanie o porušení základných práv (právo na osobnú slobodu) sťažovateľov v prípade, keď bol sťažovateľ v čase podania sťažnosti vo väzbe, pričom k jej skončeniu došlo v priebehu konania pred ústavným súdom.

Vo všeobecnosti možno z vyššie uvedeného vyvodiť záver, podľa ktorého (a v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu) ústavný súd nezastaví také konanie, v ktorom po podaní sťažnosti došlo k zmene podmienok konania (napr. zrušeniu „zdroja“ porušenia

základného práva), ktoré by inak jeho zastavenie odôvodňovali, pokiaľ by takémuto zastaveniu konania bránil princíp ústavnosti. Podľa čl. 124 ústavy je „Ústavný súd Slovenskej republiky nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti“.

Ako už sťažovatelia vo svojich podaniach v minulosti viackrát uviedli, vydaním rozhodnutí URSO a tým spôsobeným porušením ich základných práv došlo v ich majetkovej sfére ku škodám, ktoré sú presne kvantifikovateľné a z hospodárskeho hľadiska nesporné. Z pohľadu hospodárskej kontinuity doposiaľ nedošlo k odstráneniu porušovania resp. následkov porušovania ich základných práv. Bolo by nepochybne v rozpore s princípom ústavnosti, ak by ústavný súd dospel k záveru, že práva sťažovateľov porušené boli, no z dôvodu neskoršieho pochybného „zániku ich právnej existencie“ (ako uvádza porušovateľ a ako je analyzované nižšie) je potrebné konanie zastaviť. Ústavný súd by tak výsostne gramatickým výkladom (ktorý nie je jediným druhom výkladu) zákona o ústavnom súde resp. ústavy rezignoval na plnenie si svojej základnej funkcie – ochrany ústavnosti. Dospel by totiž do procesného štádia, že síce zistil, že došlo k porušeniu základných práv sťažovateľov, no tento záver by v konečnom dôsledku ani len nevyslovil. Porušovateľovo odvolanie sa na „rozpor s princípom právnej istoty“ pôsobí v tejto súvislosti výsostne nevyargumentovaným dojmom.

Opäť treba zdôrazniť skutočnosť, že ochranu základných práv sťažovateľov nie je v Slovenskej republike kompetentný sťažovateľom poskytnúť žiaden iný štátny orgán ako ústavný súd. Právomoc iného orgánu poskytujúceho ochranu základným právam sťažovateľov na medzinárodnej úrovni bude daná až po tom, a v prípade ak, dôjde buď k zastaveniu konania alebo k odmietnutiu sťažností. Ak by teda ústavný súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základných práv sťažovateľov, no konanie treba, z dôvodov uvádzaných porušovateľom zastaviť, zabránil by tak sťažovateľom domáhať sa náhrady škody, ktorá im vznikla počas doby „pochybnej platnosti“ rozhodnutí URSO. Ústavný súd by tak akceptoval skutočnosť, že (i) jednak došlo k porušeniu základných práv sťažovateľov, (i) jednak toto porušenie vyvolalo negatívne právne a aj ekonomické dôsledky u sťažovateľov; no zároveň by považoval za ústavné ignorovať existenciu týchto skutočností. Náprava by zjednaná nebola. Už len z dôvodu „dĺžky doby platnosti“ rozhodnutí URSO (od vydania po „zánik právnej existencie“ – takmer jeden rok) je potrebné konštatovať (vyhlásiť), že základné práva sťažovateľov porušené boli.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy „Ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.“ Citované ustanovenie ústavy presne popisuje postup ústavného súdu v prípade, ak dospeje k záveru, že napádanými rozhodnutiami boli porušené základné práva sťažovateľa. Ústavný súd v takom prípade v prvom rade (i) vysloví, že k takémuto porušeniu došlo a zároveň (ii) zruší rozhodnutie (opatrenie) iný zásah – teda rozhodne tak, aby už práva sťažovateľa ďalej porušované byť nemohli. Ústavný súd teda zjedná nápravu.

1.2 Skončenie „právnej existencie“ rozhodnutí URSO

Porušovateľ vo vyjadrení uviedol, že „zrušením tieto napadnuté rozhodnutia prestali právne existovať, keďže stratili platnosť aj účinnosť.“ Z ďalšieho textu vyplýva, že ku „skončeniu právnej existencie“ malo dôjsť jednak (i) zrušením iným rozhodnutím URSO, jednak (ii) uplynutím doby, ktorá bola v rozhodnutiach URSO uvedená ako doba platnosti. Porušovateľ v podstate argumentuje tým, že rušenie rozhodnutí URSO bolo prirodzenou a správnu cestou „zániku ich právnej existencie“. Z ďalšieho vyplynie, že tomu tak nie je. Porušovateľ mal možnosť legálnou cestou dosiahnuť zrušenie rozhodnutí, keby rešpektoval názor generálneho prokurátora vyjadrený v jeho proteste. Neurobil tak však a postupom – pokusom o zrušenie rozhodnutí iným svojím rozhodnutím len prehĺbil protiústavnosť svojho konania. Je však potrebné podotknúť, že aj rozhodnutia rušiace rozhodnutia URSO boli vydané bez predchádzajúceho publikovania všeobecne záväzného predpisu, tak ako to predpokladá § 12 ods. 4 ZRSO.

V tejto súvislosti je potrebné zodpovedať si na nasledovné otázky:

a) Mal porušovateľ (URSO) právomoc zrušiť rozhodnutia, na vydanie ktorých právomoc bezpochyby nemal?

b) Pokiaľ by aj porušovateľ (URSO) mal právomoc zrušiť takéto rozhodnutia (ktoré sú individuálnymi právnymi aktmi), mohol tak urobiť výnosom resp. iným rozhodnutím?

Ad a): Sťažovatelia zastávajú názor, že porušovateľ nemal právomoc nielen rozhodnutia vydať (čím došlo k porušeniu základných práv sťažovateľov) ale odvodene z tohto nedostatku právomoci nemal teda porušovateľ ani právomoc tieto rozhodnutia nijak meniť / moderovať a teda ani rušiť. Sťažovatelia totiž nevyklúčujú ani to, že išlo o nulitné rozhodnutia (paakty) a ako také boli tieto od počiatku neplatné. Nie je možné preto

tolerovať stav, že v rozpore s ústavou a zákonom vydané rozhodnutia by boli platili čo i len mesiac. Skutočnosť, že sa porušovateľ pokúšal rozhodnutia zrušiť len potvrdzuje jeho uvedenie si ich protiústavnosti. Sťažovatelia upozorňujú aj na fakt, že na predmetné „konanie pred URSO“ (regulácie cien) sa nevzťahovali príslušné ustanovenia právneho poriadku (§ 14 ods. 5 ZRSO). Možnosť (právomoc) autoremedúry nebola daná ani samotným znením zákona o regulácii sieťových odvetví. Autoremedúra preto taktiež nebola prípustná.

Ad b): Porušovateľ tvrdí, že k zrušeniu rozhodnutí URSO došlo platne, prostredníctvom výnosov vydaných porušovateľom resp. prostredníctvom iných rozhodnutí porušovateľa. Okrem skutočností uvedených v časti „Ad a)“ vyššie (ktoré dokumentujú fakt, že porušovateľ ako orgán nemal právomoc rušiť predmetné rozhodnutia) sťažovatelia zastávajú názor, že štátny orgán nemá právomoc výnosom (všeobecne záväzným právnym predpisom) ani rozhodnutím (individuálnym právnym aktom) zrušiť individuálny právny predpis, ktorý vznikol ako produkt prekročenia právomoci porušovateľa. Z dôvodu prekročenia právomoci porušovateľom boli totiž rozhodnutia URSO od počiatku neplatné. Sťažovatelia sú presvedčení, že predpisom nižšej právnej sily ako je zákon (aktom napr. výnosom alebo dokonca individuálnym rozhodnutím) nemožno zasiahnuť do právnych vzťahov (vrátane následných zmluvných), ktoré vznikli z dôvodu prekročenia právomoci štátneho orgánu. Rozhodne tak nemožno urobiť simplexným rozhodnutím zrušujúcim rozhodnutie, ktoré porušuje ústavné práva.

V súvislosti s rozhodnutiami URSO, ktorých skončenie „právnej existencie“ nastalo uplynutím doby uvedenej v nich samotných ako doba platnosti je potrebné zamyslieť sa nad otázkou, či pokiaľ je rozhodnutie ako také vydané v rozpore s ústavou a to nekompetentným štátnym orgánom, môže nejaká jeho časť (napríklad tak podstatná ako ustanovenie o jeho platnosti a účinnosti) byť platnou. Sťažovatelia sú presvedčení, že nie a teda, že ustanovenia rozhodnutí o ich platnosti či účinnosti zdieľajú osud rozhodnutia samotného.

Z vyššie uvedeného stanoviska sťažovateľov k prvej časti vyjadrenia porušovateľa možno abstrahovať nasledovný záver: Skutočnosť, že porušovateľ neskoršími rozhodnutiami quasi zrušil napádané rozhodnutia URSO resp. že napádané rozhodnutia URSO quasi zanikli uplynutím doby, na ktorú boli vydané nie je dôvodom na zastavenie konania. Zároveň je však táto skutočnosť dôvodom na to, aby ústavný súd ako jediný kompetentný

štátny orgán s ultimátnou právomocou dohliadať na dodržiavanie ústavnosti napádané rozhodnutia URSO nálezom zrušil.

V závere tejto časti by sťažovatelia radi poukázali na fakt, že aj Ústavný súd Českej republiky riešil v minulosti obdobnú situáciu. Išlo o nález č. 107 ÚS ČR zo dňa 5. apríla 2000, ktorým boli zrušené absolútne zmätočné právne akty. V tejto súvislosti možno citovať: „protože po procesní stránce ani občanský soudní řád neumožňuje soudu prohlásit konkrétní správní rozhodnutí za paakt, ustálila se soudní praxe na postup, že takové nulitní rozhodnutí z důvodu účelnosti a ekvity ruší.“ Právny názor sťažovateľov - návrh na vyslovenie, že došlo k porušeniu základných práv a zrušenie napadnutých rozhodnutí - sťažovatelia opierajú tiež o záujem na efektívnosti dohľadu nad zákonnosťou výkonu štátnej moci.

II. Porušenie jednotlivých základných práv

Porušovateľ v tretej časti svojho vyjadrenia tvrdí, že „predmetné sťažnosti nie sú právne opodstatnené“. Ďalej v tejto časti vyjadrenia porušovateľ tvrdí, že „neexistuje priama príčinná súvislosť medzi sťažovateľmi tvrdeným porušením základných práv a slobôd a napadnutými rozhodnutiami.“ V neposlednom rade tu porušovateľ tvrdí, že „... namietaným postupom Úradu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd, ktoré označili sťažovatelia a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označenými rozhodnutiami Úradu a základnými právami...“.

Uvedené tvrdenia sú v texte vyjadrenia pretkávané či už všeobecne aplikovateľnými rozhodnutiami ústavného súdu alebo aj napríklad citáciami odbornej literatúry vo všeobecnosti pojednávajúcej o „kauzálnom nexe“. Z textu sa však nemožno oboznámiť s akýmkoľvek argumentom, čo i len okrajovo podporujúcim ktorékoľvek z vyššie uvedených tvrdení. Porušovateľ teda konštatuje, že (i) musí byť daná príčinná súvislosť medzi rozhodnutiami a porušením práv, (ii) následne sa pokúša definovať pojem príčinnej súvislosti a (iii) svoj myšlienkový poryv uzatvára tvrdením, že v danom prípade príčinná súvislosť daná nie je. V celej myšlienkovvej línii však chýba základný argument – odpoveď na otázku prečo si to porušovateľ myslí. V priebehu konania, ktoré sa začalo v januári 2003 predložili sťažovatelia širokú škálu argumentov jednoznačne preukazujúcich opak. Protiargumentácia porušovateľa je pomerne simplexná a nevyargumentovaná – spočíva v podstate v tvrdení „..., že tomu tak nie je“.

Porušovateľ sa následne v častiach IV. až VIII. opätovne vyjadruje k jednotlivým základným právam sťažovateľov, ktoré boli porušené rozhodnutiami URSO. Porušovateľ de facto sumarizuje a mierne simplifikuje svoje doterajšie tvrdenia obsiahnuté v spise. Nakoľko sťažovatelia v priebehu konania pomerne detailne analyzovali jednotlivé porušenia základných práv, dovoľujú si vyjadriť sa iba v niekoľkých bodoch k najzákladnejším otázkam nastoleným porušovateľom.

2.1 Článok 13 ods. 1 Ústavy

V tejto súvislosti sa sťažovatelia odvolávajú na obsah svojich doterajších podaní, najmä na podanie z júla 2003 označené ako „Vyjadrenie k stanovisku porušovateľa – Úradu pre reguláciu sieťových odvetví zo dňa 16. júna 2003“ presnejšie jeho strany 2 - 7. Je treba zdôrazniť, že k porušeniu základného práva podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy došlo v prvom rade tým, že v čase vydávania rozhodnutí URSO neboli príslušné delegačné normy (splnomocňovacie ustanovenia napr. § 12 ZRSO) účinné! Preto je potrebné rozhodnutia URSO zrušiť od počiatku.

Zdôrazniť taktiež treba, že ústavný súd už v konaní PL. ÚS 29/03 (uznesenie PL. ÚS 29/03-24 z 5. mája 2003) vo veci blízkej konaniu I. ÚS 95/03 riešil otázku potreby vydania všeobecne záväzného právneho predpisu podľa § 12 ods. 4 ZRSO (splnomocňovacie ustanovenie) a dospel k záveru (opačnému ako porušovateľ), že: „... úrad doposiaľ nevydal všeobecne záväzný právny predpis na základe splnomocňovacieho ustanovenia § 12 ods. 4 zákona č. 276/2001 Z. z., čo znamená, že príkaz zákonodarcu postupovať pri určovaní regulácie cien v sieťových odvetviach a pri určovaní ekonomických limitov relevantných pre výpočet maximálnej ceny alebo tarify postupom upraveným všeobecne záväzným právnym predpisom sa doposiaľ nerealizoval a doposiaľ vydané rozhodnutia o regulácii cien nie sú výsledkom, ku ktorému úrad dospel na základe postupu upraveného všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý predpokladá (ustanovuje) zákon 276/2001 Z. z.“

Napriek jednoznačnosti vyššie uvedených skutočností považujú sťažovatelia za potrebné uviesť, že spôsobom a myšlienkovým postupom, ktorý porušovateľ aplikoval vo svojom vyjadrení (v časti IV.) možno spochybniť a negovať akúkoľvek delegáciu (splnomocnenie) vrátane tej, ktorá bola daná ustanovením § 12 ods. 3 ZRSO. Porušovateľ totiž svojím prísne ultimátnym spôsobom systémovo de facto vylúčil možnosť akejkoľvek delegácie.

2.2 Článok 35 ods. 1 Ústavy

V tejto súvislosti sa sťažovatelia taktiež odvolávajú na obsah svojich doterajších podaní, tak ako je uvedené v časti 2.1 vyššie. Zároveň sa sťažovatelia odvolávajú na svoje podanie z februára 2005 označené ako „Doplnenie sťažnosti“. Rovnako ako v predchádzajúcej časti je potrebné uviesť k tvrdeniu porušovateľa aspoň jednu poznámku. Porušovateľ tvrdí, že „súčasťou takto poskytnutej záruky však nie je ochrana podnikateľa pred vstupom konkurenta do zvolenej hospodárskej činnosti ani záruka, že podnikateľ bude mať úspech vo svojej činnosti.“

Sťažovatelia už niekoľkokrát vyjadrili svoje pochopenie a súhlas s právnym názorom vyjadreným v doterajšej judikatúre ústavného súdu, že „súčasťou základného práva podnikat' nie je automaticky aj základné právo dosahovať zisk“. Porušovateľ však túto úvahu dovedol ad absurdum, keď z dôvodu neexistencie práva dosahovať zisk (vyjadrenú judikatúrou ústavného súdu, s ktorou sa sťažovatelia plne stotožňujú) podľa jeho ponímania základné právo podnikat' nemá už vlastne žiaden iný obsah. Opäť tu teda došlo k myšlienkovej simplifikácii. Základné právo podnikat' síce v sebe neobsahuje aj právo dosahovať zisk, neznamená to však, že základné právo podnikat' neexistuje. Je absurdné ak použitím čiastočnej negatívnej definície pojmu je porušovateľ schopný dospieť k negácii pojmu ako takého. Základné právo podnikat' má aj svoju pozitívnu definíciu, sťažovatelia sa na ňu odvolávajú vo svojich predchádzajúcich vyjadreniach, keď akcentujú najmä potrebu vytvárania konkurenčného prostredia slobodného trhu rešpektujúc pritom rovnosť šancí súťažiteľov.

2.3 Článok 26 ods. 1 a 5 Ústavy

Aj v tejto súvislosti sa sťažovatelia odvolávajú na doterajší obsah spisu. K tvrdeniu porušovateľa, že uverejňoval svoje rozhodnutia vo svojom publikačnom prostriedku je však potrebné zdôrazniť nasledovné:

a) porušovateľovi bola zákonom uložená povinnosť všetky svoje cenové rozhodnutia uverejňovať v zbierke zákonov nie vo svojom publikačnom prostriedku (§ 12 ods. 3 ZRSO),

b) porušovateľ v čase vydávania rozhodnutí nevydával žiaden tlačенý „publikačný prostriedok“ napr. vestník, ako je tomu teraz,

c) rozhodnutia URSO boli údajne uverejnené iba na internete, a to v elektronickej podobe, mali nestálu povahu a v priebehu napríklad 16. januára 2003 porušovateľ niektoré

rozhodnutia doplnil iné z web stránky odstránil (ide o údaj z verejne dostupných zdrojov získaný následne). S prihliadnutím na vyššie uvedené sa vhodnou stáva otázka, či vlastne rozhodnutia URSO uverejnené boli?

III. Záver

Sťažovatelia teda trvajú na skutočnostiach a záveroch, ktoré uviedli v sťažnostiach, ako aj ich doplneniach. Sťažovatelia sú presvedčení, že URSO svojím sťažnosťami napádaným konaním a opomenutím viacnásobne porušil nielen zákon (ZRSO), ale najmä už označené ustanovenia ústavy, ktorými sú sťažovateľom zaručené označené základné práva a slobody. Porušenie základných práv sťažovateľov preto podľa ich názoru treba jednak deklarovať, jednak (z dôvodov uvedených v časti 1.2 vyššie) treba tieto rozhodnutia od počiatku zrušiť. Predmetné rozhodnutia je potrebné od počiatku zrušiť najmä z toho dôvodu, že rozhodnutia vydané v rozpore s ústavou a zákonom, porušujúce základné práva sťažovateľov nie je možné ponechať v platnosti ani jeden mesiac. Je potrebné ich zrušiť od počiatku, lebo podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika právny štát.

Na ústnom pojednávaní konanom dňa 18. januára 2006 si právny zástupca sťažovateľov uplatnil nárok na náhradu trov konania. Právny zástupca sťažovateľov výšku trov upresňuje v prílohe tohto stanoviska.»

Dňa 7. júla 2006 sa pokračovalo v odročenom ústnom verejnom pojednávaní. Právny zástupca sťažovateľiek a právny zástupca úradu zotrvali na svojich prednesoch, ktoré doplnili aj písomnými vyjadreniami.

Právny zástupca sťažovateľiek uviedol, že úrad konal bez toho, aby vydal na základe zákonného splnomocnenia všeobecne záväzný právny predpis. Vyslovil otázku, či bolo možné objednať si v tomto období nákup energií u iného dodávateľa, keď trh už bol zregulovaný. Na základe podľa neho nezákonných rozhodnutí boli uzatvorené nezákonné zmluvy, na základe ktorých mal S. 62 % zisk z predaja plynu. Úrad mal na základe všeobecne záväzného právneho predpisu stanoviť okrem iného i pravidlá pre určitú mieru primeraného zisku. Európsky priemer zisku je 16 %. Neboli rešpektované zákonné predpoklady pre fungovanie trhového prostredia v tejto oblasti.

Právny zástupca úradu opätovne zotrval na stanovisku, ktoré spochybňuje právomoc ústavného súdu vo veci konať, a v prípade, že by ústavný súd vo veci konal, musí postupovať podľa Občianskeho súdneho poriadku a konanie zastaviť, lebo úrad si rozhodnutia zrušil, a nie je o čom konať, preto navrhol konanie zastaviť alebo deklarovat', že práva sťažovateľiek neboli porušené.

II.

Sťažovateľky namietali rozhodnutia úradu vydané v období od 5. novembra 2002 do 25. decembra 2002, pričom išlo o rozhodnutia, ktoré boli vydané jednak podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. b) zákona o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002 a jednak podľa ustanovenia § 12 ods. 3 citovaného zákona. Predmetné rozhodnutia boli vydané na základe citovaných ustanovení zákona aj napriek tomu, že celé ustanovenie § 12 nadobudlo účinnosť až 1. januára 2003, ako aj napriek tomu, že ich vydaniu nepredchádzalo vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý mal upraviť podrobnosti o regulácii cien v sieťových odvetviach a ktorého vydanie predpokladalo ustanovenie § 12 ods. 4 citovaného zákona.

Rozhodnutia úradu č. 688/2002 Z. z., č. 713/2002 Z. z., č. 746/2002 Z. z. a č. 747/2002 Z. z. upravovali rozsah regulácie cien v sieťových odvetviach všeobecne, teda pre bližšie neoznačený okruh subjektov, a boli vydané podľa ustanovenia § 12 ods. 3 zákona o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002. Predmetom regulácie podľa týchto rozhodnutí boli napríklad ceny za predaj elektriny držiteľom licencie na výrobu elektriny držiteľovi licencie na rozvod elektriny, ceny za prenos elektriny cez prenosovú sústavu, ceny za dodávku elektriny odberateľom, ceny za dodávku elektriny pre regulovaných odberateľov a podobne. Predmetné rozhodnutia vo svojich jednotlivých článkoch vymedzili základné pojmy, ustálili spôsob regulácie cien, vzorce pre výpočet maximálnych cien a maximálnych výnosov, návrhy cien na rok za predaj elektriny, dodávku elektriny, prenos elektriny, prípadne za poskytnutie iných s tým spojených služieb, pôsobnosť úradu, práva a povinnosti regulovaných subjektov, držiteľov licencie a iných subjektov. Prvé tri z vyššie označených rozhodnutí úradu boli vydané 26. novembra 2002

a rozhodnutie úradu č. 747/2002 Z. z. bolo vydané 12. decembra 2002. Namietané rozhodnutia nadobudli účinnosť k 1. januáru 2003, niektoré ich ustanovenia aj k neskoršiemu dátumu. V prípade rozhodnutia č. 746/2002 Z. z. nebola účinnosť termínovaná, avšak ďalšie tri rozhodnutia možno označiť ako termínované právne normy, pretože ich účinnosť bola terminovaná buď do 31. decembra 2004, prípadne do 31. decembra 2006. Všetky tieto rozhodnutia boli publikované v zbierke zákonov.

V namietaných rozhodnutiach č. 0005/2002/03, č. 0007/2002/03, č. 0011/2002/03, č. 0012/2002/03, č. 0013/2002/03, č. 0015/2002/03 a č. 0099/2002/03 vydaných podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. b) zákona o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002 úrad pre konkrétnych podnikateľov [napríklad Z., a. s., so sídlom B. (ďalej len „Z.“), S, a. s., so sídlom Ž. (ďalej len „S.“)] určil hodnoty pre maximálnu cenu za dodávku elektriny, maximálnu cenu za nákup elektriny, výšku plánovaných nákladov, tarify, ako aj maximálne povolené výnosy, ako aj iné faktory a ukazovatele. Predmetné rozhodnutia obsahovali poučenie, podľa ktorého sa na dané konanie nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ako aj poučenie o tom, že proti rozhodnutiu sa nemožno odvolať. Všetky rozhodnutia okrem rozhodnutia č. 0099/2002/03 (vydané 18. decembra 2002) boli vydané 28. novembra 2002. Účinnosť namietaných rozhodnutí bola stanovená k 1. januáru 2003, niektoré ustanovenia konkrétnych rozhodnutí nadobudli účinnosť až k 1. júlu 2003. Dve z namietaných rozhodnutí, teda rozhodnutie č. 0011/2002/03 a č. 0012/2002/03 rušili niektoré zo skoršie vydaných rozhodnutí úradu. Žiadne z vyššie označených rozhodnutí úrad nepublikoval v zbierke zákonov.

Rozhodnutia úradu č. 0008/2002/03 a č. 0009/2002/03 (obidve z 28. novembra 2002) boli vydané podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. b) zákona o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002. Predmetnými rozhodnutiami úrad pre konkrétnych podnikateľov (Z. a S.) určil a schválil tarify a tarifné podmienky týkajúce sa v jednom prípade dodávky elektriny a v druhom prípade odberu elektriny, a to za obdobie od 1. januára 2003 do 31. decembra 2003. Obidve rozhodnutia nadobudli účinnosť k 1. januáru 2003 a obsahovali poučenie, podľa ktorého sa na dané konanie nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ako aj poučenie o tom, že proti rozhodnutiu sa nemožno odvolať.

Účinnosť namietaných rozhodnutí nebola termínovaná. Tieto rozhodnutia úrad neuverejnil v zbierke zákonov.

V namietaných rozhodnutiach č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002 a č. 0088/2002/03 z 18. decembra 2002 vydaných podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. b) zákona o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002 úrad pre podnikateľa S., a. s., so sídlom B. (ďalej len „S.“) určil tarify a sadzby za prepravu zemného plynu a schválil podmienky poskytovania služieb pre určitú kategóriu. Rozhodnutia nadobudli účinnosť k 1. januáru 2003 a obsahovali poučenie, podľa ktorého sa na dané konanie nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ako aj poučenie o tom, že proti rozhodnutiu sa nemožno odvolať. Účinnosť namietaných rozhodnutí ani v danom prípade nebola termínovaná a ani v tomto prípade rozhodnutia neboli publikované v zbierke zákonov.

Napokon namietaným rozhodnutím č. 0020/2002/03 z 13. decembra 2002 vydaným podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. b) zákona o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002 úrad zmenil svoje rozhodnutie č. 0003/2002/03 z 5. novembra 2002 týkajúce sa podnikateľa S. Účinnosť tohto rozhodnutia bola daná k 1. januáru 2003 a taktiež ako v predchádzajúcich prípadoch rozhodnutie obsahovalo poučenie, podľa ktorého sa na dané konanie nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ako aj poučenie o tom, že proti rozhodnutiu sa nemožno odvolať. Namietané rozhodnutie úrad neuverejnil v zbierke zákonov.

Dňa 30. júla 2003 úrad vydal výnos č. 1/2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri regulácii cien v elektroenergetike a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku. Výnos bol vydaný podľa § 12 ods. 4 zákona č. 276/2001 Z. z. a obsahuje vymedzenie základných pojmov (§ 1), určenie rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov (§ 2), rozsah primeraného zisku (§ 3), náležitosti návrhu cien (§ 4 - 6) a zrušujúce ustanovenia (§ 7).

Zrušujúcimi ustanoveniami zrušil vlastné rozhodnutia č. 647/2002 Z. z., č. 688/2002 Z. z., č. 713/2002 Z. z., č. 746/2002 Z. z. a č. 747/2002 Z. z.

Tento výnos nadobudol účinnosť 3. októbra 2003.

Prílohy tohto výnosu tvoria podrobnosti o postupe pri regulácii cien za predaj elektriny a poskytovanie podporných služieb, podrobnosti o postupe pri regulácii cien za prenos elektriny a poskytovanie systémových služieb, podrobnosti o postupe pri regulácii cien za dodávku elektriny pre koncových odberateľov s výnimkou oprávnených odberateľov, ktorí majú uzatvorenú zmluvu v prenose alebo distribúcii elektriny, za distribúciu elektriny pre oprávnených odberateľov a za poskytovanie systémových služieb pre užívateľov distribučnej sústavy, podrobnosti o postupe pri regulácii cien za výkup elektriny z enviromentálnych zdrojov a zo zdrojov na kombinovanú výrobu elektriny a tepla pre držiteľa licencie na výkup elektriny za účelom dodávky elektriny odberateľom okrem oprávnených odberateľov, ktorí majú uzatvorenú zmluvu o prenose alebo distribúcii elektriny, a podrobnosti o postupe pri regulácii za distribúciu a dodávku elektriny pre regulovaný subjekt, ktorého distribúcia a dodávka elektriny v roku $t - 1$ odberateľom bola nižšia ako 1 500 000 MWh. Ďalšie prílohy tvorí 11 tabuliek tvoriacich podklady k výpočtu.

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

1. Ústavný súd sťažnosť v súvislosti s námietkami sťažovateľiek o tom, že úrad vydával jednotlivé rozhodnutia týkajúce sa regulácie cien v sieťových odvetviach bez toho, aby predtým vydal všeobecne záväzný právny predpis, ktorý mal podrobne upraviť

podmienky a postup pri regulácii cien, posúdil z hľadiska namietaného čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo (...) podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Úrad ako orgán štátnej správy, ktorý vydal namietané rozhodnutia, bol zriadený zákonom o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002 k 1. augustu 2001. Podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. j) citovaného zákona úrad vydáva na základe zákona všeobecne záväzné právne predpisy, ktoré sa vyhlasujú uverejnením v zbierke zákonov. Článok V citovaného zákona okrem iného ustanovil, že ustanovenie § 12 nadobúda účinnosť 1. januára 2003.

Podľa ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o regulácii v znení účinnom od 1. januára 2003 do 31. decembra 2004 reguláciou cien v sieťových odvetviach je

a) určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny alebo tarify za tovar alebo službu, ktorých dodanie alebo poskytnutie sa považuje za vykonávanie regulovanej činnosti,

b) určenie maximálnej ceny alebo tarify za tovar alebo službu, ktorých dodanie alebo poskytnutie sa považuje za vykonávanie regulovanej činnosti, ako aj tarifných podmienok pri dodaní takeého tovaru alebo poskytnutí takej služby,

c) určenie spôsobu výpočtu vecne regulovanej ceny vodného a stočného a vecne regulovanej ceny za užívanie vôd.

Podľa ustanovenia § 12 ods. 2 vyššie citovaného zákona spôsob výpočtu maximálnej ceny alebo tarify podľa odseku 1 písm. a) a maximálna cena alebo tarifa určená podľa odseku 1 písm. b) musí zohľadňovať ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk z vykonávania regulovanej činnosti.

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia rozsah regulácie cien ustanovuje úrad rozhodnutím o regulácii cien. Rozhodnutie o regulácii cien sa uverejňuje v zbierke zákonov.

Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia podrobnosti o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku podľa odseku 2 ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad.

Zákon o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002 vo svojom ustanovení § 4 ods. 1 určil právomoc úradu ako orgánu štátnej správy. Následne aj vyššie citované ustanovenie § 5 ods. 1 písm. j) tohto zákona zakotvilo právomoc úradu vydávať na základe zákona všeobecne záväzné právne predpisy. Takýto právny predpis bol úrad povinný vydať tak, aby nadobudol účinnosť k 1. januáru 2003 a aby sa tým naplnila dikcia zákona o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002. Aj napriek tomu, že splnomocňujúce ustanovenie § 12 ods. 4 citovaného zákona delegovalo na úrad právomoc vydať vykonávací predpis, ktorý by podrobne upravil podmienky a postup pri regulácii cien v sieťových odvetviach, úrad nepostupoval v zmysle citovaných ustanovení a v namietaných rozhodnutiach aplikoval právo na základe neúplnej právnej normy bez vydania zákonom predpokladaného vykonávacieho predpisu.

Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o preskúmané správne akty úradu a ich vymedzenie, zaujal už svoje stanovisko v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 39/03, keď analyzoval ustanovenie § 12 zákona o regulácii (v znení platnom v čase do 31. decembra 2005), pričom uviedol, že „je možné konštatovať, že jeho účelom je upraviť spôsob regulácie cien ako jednej z hlavných foriem štátnej regulácie v sieťových odvetviach. Odsek 1 obsahuje legálnu definíciu regulácie cien v sieťových odvetviach; v odseku 2 je uvedený normatívny imperatív pre určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny alebo tarify, resp. určenie maximálnej ceny alebo tarify [podľa odseku 1 písm. a) a písm. b)], ktorý musí zohľadňovať ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk z vykonávania regulovanej činnosti; v odseku 3 je uvedená forma (názov, označenie) právneho aktu, ktorým sa ustanovuje rozsah regulácie cien – rozhodnutie (o regulácii cien), a pravidlo, že tieto rozhodnutia úradu

sa uverejňujú v zbierke zákonov. Odsek 4 predstavuje blanketovú normu, ktorou sa odkazuje na úpravu podrobností o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku, ktoré má upraviť všeobecne záväzný právny predpis úradu, t. j. ide o splnomocňovacie ustanovenie na vydanie všeobecne záväzného predpisu úradu“.

Ústavný súd v uvedenom rozhodnutí tiež uviedol nad rámec tohto odôvodnenia, že „ak úrad pri uskutočňovaní cenovej regulácie v rozhodnutiach vydaných podľa § 12 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z. z. (v znení platnom do 31. decembra 2004) nerešpektuje jej účel vyjadrený v § 2 písm. b) tohto zákona, tak postupuje v rozpore so zákonom“.

Ustanovenie § 12 citovaného zákona, ktoré nadobudlo účinnosť k 1. januáru 2003, bolo pre úrad tým ukazovateľom, ktorý určil charakter a podstatu regulácie cien v sieťových odvetviach, poukázal na kritériá, ktoré je potrebné pri regulácii cien zohľadniť, a v neposlednom rade splnomocnil úrad na vydanie podzákonného právneho aktu, ktorý mal podrobne upraviť podmienky a postup pri regulácii cien. Práve nevydaním všeobecne záväzného právneho predpisu s účinnosťou od 1. januára 2003, podľa ktorého mal úrad postupovať pri vydávaní rozhodnutí týkajúcich sa regulácie cien v sieťových odvetviach, došlo zo strany úradu k nedodržaniu časovej a vecnej kompetencie. Úrad síce vydal namietané rozhodnutia z hľadiska svojej právomoci opodstatnene, teda v súlade so zákonom o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002, ale bez vykonávacieho predpisu, na vydanie ktorého ho zaväzovalo ustanovenie § 12 ods. 4 citovaného zákona účinné od 1. januára 2003. Keďže išlo o kogentnú právnu normu, ktorá úradu uložila povinnosť vydať všeobecne záväzný právny predpis bez toho, aby mu umožnila odchyliť sa od požadovaného správania, úrad bol povinný ju rešpektovať a na základe toho mal vykonávací právny predpis vydať.

Odhladnuc od časovej pôsobnosti, ktorá je okrem iného spojená s platnosťou a účinnosťou právnej normy (odkedy a dokedy možno vydať právny akt), vecná pôsobnosť oprávneného subjektu sa vo všeobecnosti týka predmetu právnej úpravy, to znamená problematiky spoločenských vzťahov, ktoré reguluje. Na základe tejto všeobecnej definície

možno vecnú kompetenciu úradu označiť ako jeho pôsobnosť týkajúcu sa oblasti regulácie cien v sieťových odvetviach, ktorá je finálne premietnutá do vydávania rozhodnutí. Vecná pôsobnosť úradu v oblasti regulácie cien podľa zákona o regulácii a osobitných predpisov nebola vymedzená len v § 5 ods. 1 písm. c) zákona, ale na základe splnomocnenia obsiahnutého v § 12 ods. 4 zákona mala byť vymedzená aj vo vykonávacom právnom predpise, pretože tento mal upraviť podrobnosti o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach. Keďže úrad vydal namietané rozhodnutia v období novembra až decembra 2002, to znamená v čase pred vydaním všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý mal upraviť podmienky a postup pri regulácii cien, prekročil tým aj svoju vecnú kompetenciu.

Nevydaním všeobecne záväzného právneho predpisu s účinnosťou od 1. januára 2003 úrad nesplnil zákonnú právomoc a neurčil pravidlá vydávania konkrétnych aktov aplikácie práva.

Na základe splnomocnenia zákonom je úrad oprávnený vykonávať reguláciu v sieťových odvetviach (pojmy vymedzené v § 2 zákona o regulácii), spravovať jej predmet (§ 3 citovaného zákona).

Vykonávanie regulácie (výroby, výkupu, tranzitu a rozvodu) elektriny, plynu a tepla je stanovenie medzí na základe zákona pre výkon základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Napadnuté regulačné rozhodnutia ustanovujú zásadné podmienky podnikania sťažovateľiek tým, že im určujú medze výroby, výkupu, tranzitu a rozvodu plynu, elektrickej energie a výkupu a rozvodu tepla.

Zákon o regulácii preto pre stanovenie medzí základného práva podnikateľ ustanovil povinnosť určiť pravidlá regulácie všeobecne záväzným právny predpisom, keď uviedol: „... podrobnosti o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určení rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku ustanoví všeobecne záväzný právny predpis“.

Samotné vydanie vykonávacieho právneho predpisu malo predstavovať zákonnú medzu ukladania povinností v regulovaných komoditách.

Zákonné medze ukladania povinností vyplývajúce z čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy nemajú len hmotnoprávny, ale aj „procesnoprávny“ rozmer. To znamená, že orgán verejnej moci ukladajúci povinnosti ich musí uložiť spôsobom a postupom, ktorý predpokladá zákon, čím okrem iného umožní budúcim adresátom povinností, aby sa k nim vyjadrili.

Nevydanie všeobecne záväzného predpisu požadovaného zákonom (§ 12 ods. 4 citovaného zákona) znamená aj nedodržanie zákonom učeného postupu ukladania povinností (medzí podnikania) vyplývajúceho z čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

Ústavný súd dospel k záveru, že namietané rozhodnutia majú charakter vadných právnych aktov. Vydal ich totiž orgán, ktorý bol na ich vydanie v zmysle zákona oprávnený, ale práve z vyššie uvedených dôvodov nedodržel svoju kompetenciu z hľadiska časového a vecného. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že aj keď ide o neplatné právne akty, vzťahuje sa na ne prezumpcia správnosti, ktorá je charakteristická pre štátomocenský prejav, a preto zaväzuje až do momentu ich zrušenia alebo ich zmeny. Základom uplatňovania verejnej moci v demokratickom právnom štáte je zachovanie dobrej viery v správnosť právnych aktov nimi vydaných, ako aj ochrana práv konštituovaných na základe prejavu orgánov verejnej moci.

Vydaním namietaných rozhodnutí úrad aplikoval právo bez toho, aby dodržel svoju vecnú a časovú kompetenciu, pretože špecifický okruh spoločenských vzťahov reguloval síce na základe svojej právomoci, ale bez všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý by upravil postup a podmienky pre reguláciu cien, ako aj bez toho, aby tento vykonávací predpis vydal v čase, ktorý mu určil zákon, teda na stanovenie pravidiel regulácie. Z namietaných rozhodnutí plynuli pre sťažovateľky práva a povinnosti, ktoré neboli uložené na základe zákona, pretože neexistoval vykonávací predpis upravujúci podmienky a postup pri regulácii cien, ktorý bol úrad povinný v zmysle zákona vydať. Tým, že úrad neprijal potrebný vykonávací právny predpis, neuplatnil transparentne svoju normotvornú

právomoc, čím znemožnil predvídať úpravu špecifického okruhu spoločenských vzťahov týkajúcich sa regulácie cien. Je nepochybné, že práve táto právna úprava mala byť východiskom pre vydávanie rozhodnutí úradom, respektíve na základe danej právnej úpravy mal úrad aplikovať právo v konkrétnych prípadoch.

Zásahom do základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 ústavy je aj stanovenie medzi základného práva (podmienok) podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy spočívajúce v stanovení cien orgánom verejnej moci (regulačným úradom). Zásah do práva podnikateľ sa stáva porušením základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy postupom orgánu verejnej moci (regulačného úradu), ktorý nedodrží zákonom stanovené pravidlá určenia podmienok regulácie. Takýto postup úradu je porušením základného práva podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím (...) boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím, ústavný súd také rozhodnutie zruší.

Rešpektujúc prezumpciu správnosti štátnomocenských aktov (normatívnych aj individuálnych), neplatnosť namietaných rozhodnutí úradu v danom prípade musí byť autoritatívne konštatovaná oprávneným orgánom. Namietané rozhodnutia č. 688/2002 Z. z., č. 713/2002 Z. z., č. 746/2002 Z. z. a č. 747/2002 Z. z. úrad zrušil výnosom č. 1/2003, ktorý nadobudol účinnosť 3. októbra 2003. Úrad následne 27. októbra 2003 rozhodnutím č. 478/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0012/2002/03, rozhodnutím č. 479/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0011/2002/03, rozhodnutím č. 481/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0009/2002/03, rozhodnutím č. 480/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0007/2002/03, rozhodnutím č. 482/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0013/2002/03,

rozhodnutím č. 486/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0015/2002/03, rozhodnutím č. 487/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0008/2002/03, rozhodnutím č. 488/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0005/2002/03, rozhodnutím č. 489/2003/03 zrušil rozhodnutie č. 0003/2002/03, č. 0020/2002/03 a č. 0088/2002/03 a napokon úrad uviedol, že rozhodnutie č. 0099/2002/03 bolo účinné do 30. júna 2003.

Úrad zrušil napadnutí rozhodnutia výnosom č. 1/2003 a ďalšie rozhodnutia zrušil novými rozhodnutiami okrem rozhodnutia č. 0099/2002/03, ktoré malo stratiť účinnosť uplynutím účinnosti 30. júna 2003.

Tvrdenie úradu, že rozhodnutia zrušil výnosom, resp. individuálnymi rozhodnutiami a že v jednom prípade účinnosť zanikla uplynutím času, nemá oporu vo vtedy platnom a účinnom zákone o regulácii, ktorý neobsahuje ustanovenia o zrušení individuálnych aktov všeobecne záväzným predpisom ani ustanovenia o autoremedúre.

Ústavný súd zdôrazňuje, že individuálne právne akty nemožno zrušovať priamo normatívnym právnym aktom, ale len individuálnymi právnymi aktmi vydanými na základe normatívneho právneho aktu.

V záujme právnej istoty treba napadnuté rozhodnutia zrušiť. Ak dochádzalo k porušovaniu ústavy (čo ústavný súd deklaruje) rozhodnutiami úradu, na zjednanie nápravy niet inej cesty ako rozhodnutia zrušiť, a to aj v záujme ochrany základných práv sťažovateľiek v situácii, keď samotný zásah trval aj po tzv. zrušení rozhodnutí úradu a v jednom prípade uplynutí doby, na ktorú bolo vydané.

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie základného práva týmito rozhodnutiami, zrušil rozhodnutia, ktorými došlo k porušeniu základných práv a slobôd (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 51 ústavy sa práv uvedených v čl. 35, čl. 36, čl. 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Sťažovateľky videli v nevydaní vykonávacieho predpisu, ktorý predpokladalo vtedy platné ustanovenie § 12 ods. 4, základ vadného rozhodnutia.

Naopak úrad sa vyjadril, že nevydanie všeobecne záväzného právneho predpisu podľa citovaného ustanovenia nemá žiadny význam pre namietané porušenie práv sťažovateľiek.

Ako už bolo konštatované, napadnuté rozhodnutia boli vydané na základe neúplnej právnej normy tým, že nebol vydaný vykonávací právny predpis, a bez jej úplnosti neboli úplné ani rozhodnutia na jej podklade vydané.

Právne vady samej osebe nezakladajú neplatnosť právneho aktu. K ich neplatnosti je potrebné vydanie nového príslušného právneho aktu splnomocneným orgánom. Vadný právny akt má zásadne tie isté právne účinky ako právny akt bezvadný.

Predpoklad správnosti verejnoprávných aktov orgánov verejnej moci je nevyhnutný pre fungovanie právneho štátu.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdenie týchto aktov z hľadiska námietky porušenia základných práv sťažovateľiek. Keďže ústavný súd zistil porušenie základných práv sťažovateľiek, v záujme zachovania ich právnej istoty, ako aj s ohľadom na princíp ochrany v dobrej viere nadobudnutých práv zrušil napadnuté individuálne rozhodnutia.

Je potrebné zdôrazniť, že i k uloženiu povinnosti sťažovateľiek nedošlo v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, lebo zákon predpokladal uloženie povinností na základe úplnej právnej normy, k čomu však pri nevydaní vykonávacieho právneho predpisu nedošlo a postup úradu pri vydávaní individuálnych právnych aktov je aj porušením tohto článku ústavy. Napadnuté rozhodnutia v okolnostiach prípadu dlhú dobu porušovali práva sťažovateľiek podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy. Ústavný súd

nerieši otázku, či nimi bola sťažovateľkám spôsobená škoda, lebo na rozhodovanie o prípadnej škode sú príslušné všeobecné súdy.

2. Ústavný súd v bode 1 výroku toho nálezu konštatoval porušenie základného práva sťažovateľiek podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

V petite sťažnosti sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd vyslovil, že namietanými rozhodnutiami úrad porušil aj základné práva podľa čl. 26, čl. 46 a čl. 47 ústavy. V tejto časti sťažnosti ústavný súd nezistil priamu vzájomnú súvislosť medzi sťažovateľkami označenými základnými právami a rozhodnutím úradu, preto v tejto časti návrhu nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

Právny zástupca sťažovateľiek uplatnil trovy konania pred ústavným súdom vo výške 127 561 Sk.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde v odôvodnených prípadoch sa umožňuje ústavnému súdu podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Keďže sťažovateľky mali vo veci úspech a ústavný súd rozhodol, že ich základné práva boli porušené, uložil aj uhradiť trovy konania sťažovateľiek.

Právny zástupca si uplatnil trovy právneho zastúpenia za zastupovanie troch sťažovateľiek, a to za úkony: príprava a prevzatie zastupovania (3 x), písomné vypracovanie sťažnosti (3 x), doplnenie sťažnosti (3 x), nahliadnutie do spisu a hotové výdavky s tým súvisiace, vyjadrenie k stanovisku úradu (3 x), doplnenie sťažnosti (3 x), doplnenie sťažnosti (4. novembra 2005), účasť na pojednávaní (18. januára 2006) a hotové výdavky k tejto účasti na pojednávaní spolu s daňou z pridanej hodnoty. Predložil podrobný výpočet, ktorý obsahuje jednotlivé položky a ich zdôvodnenie. Trovy konania vyčíslil spolu sumou 127 561 Sk. Právny zástupca sťažovateľiek 7. júla 2006 doplnil náhradu trov za účasť

na pojednávaní toho istého dňa vo výške 18 914 Sk. Spolu trovy konania predstavujú sumu 146 475 Sk.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Podľa § 11 ods. 1 citovanej vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s neprimeranými ťažkosťami.

Podľa § 11 ods. 2 citovanej vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Podľa § 13 ods. 3 citovanej vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

Uznesením senátu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 6. júla 2005 došlo k spojeniu veci na spoločné konanie troch sťažovateľiek.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 146 475 Sk, ktoré je úrad povinný uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľiek do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

K nálezu sa podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2006